

"TUES Krzysztof Słomiany Daniel Strzeszewski S.C."
ul. Średniawskiego 7/1, 70-493 Szczecin,
tel.: +48 662 140 959,
e-mail: biuro@tu-es.pl, www.tu-es.pl, www.tues-inwestycjeprzemyslowe.pl

STAROSTWO POWIATOWE
w Gorzowie Wlkp.
ul. Józefa Pankiewicza 5-7
66-400 GORZÓW WLKP.
(14)

temat / obiekt / część :

**„Remont kościoła parafialnego pod wezwaniem Św. Andrzeja Boboli w Ulimiu,
gm. Deszczno,
dz. nr 226”.**

KATEGORIA OBIEKTU X

adres :

Gmina Deszczno, 66-446 Ulim, działka nr 226

inwestor :

**Parafię Rzymsko Katolicką Pod Wezwaniem Św. Andrzeja Boboli,
Ulim 28, 66-446 Deszczno**

branża :

WIELOBRANŻOWY

faza :

PROJEKT BUDOWLANY

miejsce / data :

Szczecin, 08.2016

SPIS ZAWARTOŚCI:

Tom I - Architektura; Konstrukcja
Tom II - Branża elektryczna

Oświadczam, że niniejsza dokumentacja projektowa jest opracowana zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz zasadami wiedzy technicznej

Projektant/opracował/sprawdzający

Imię i nazwisko/uprawnienia/specjalność

podpis

PROJEKTOWAŁ:

Autor projektu:

mgr inż. arch. Daniel Strzeszewski
nr upr.: 35/ZPOIA/OKK/2008

Architektura:

Sprawdził:

mgr inż. arch. Marek Warchol
nr upr.: 34/ZPOIA/OKK/2007

Branża konstrukcji:

mgr inż. Krzysztof Hein
upr. nr ZAP/0056/PWOK/14

Sprawdził:

mgr inż. arch. Janusz Myślewski
nr upr.: ZAP/0014/POOK/09

Branża elektryczna

mgr inż. Wojciech Niewiadomski
nr upr.: ZAP/00106/PWOE/15

Sprawdził:

mgr inż. Mariusz Piątkowski
nr upr.: ZAP/0125/PWOE/11

Branża konserwatorska

mgr Marta Kaźmierczak
konserwator dzieł sztuki

EGZEMPLARZ:				
AUTORSKI	INWESTORA 1	INWESTORA 2	NADZORU	ADMINISTRACJI

"TUES Krzysztof Słomiany Daniel Strzeszewski S.C."
ul. Średniawskiego 7/1, 70-493 Szczecin,
tel.: +48 662 140 959,
e-mail: biuro@tu-es.pl, www.tu-es.pl, www.tues-inwestycjeprzemyslowe.pl

TOM I

temat / obiekt / część :

**„Remont kościoła parafialnego pod wezwaniem Św. Andrzeja Boboli w Ulimiu,
gm. Deszczno,
dz. nr 226”.**

KATEGORIA OBIEKTU X

adres :

Gmina Deszczno , 66-446 Ulim, działka nr 226

inwestor :

**Parafią Rzymsko Katolicką Pod Wezwaniem Św. Andrzeja Boboli,
Ulim 28, 66-446 Deszczno**

branża :

**ARCHITEKTURA/
KONSTRUKCJA**

faza :

PROJEKT BUDOWLANY

miejsce / data :

Szczecin, 08.2016

Oświadczam, że niniejsza dokumentacja projektowa jest opracowana zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz zasadami wiedzy technicznej

Projektant/opracował/sprawdzający

Imię i nazwisko/uprawnienia/specjalność

podpis

PROJEKTOWAŁ:

Autor projektu:

mgr inż. arch. Daniel Strzeszewski
nr upr.: 35/ZPOIA/OKK/2008

Architektura:

Sprawdził:

mgr inż. arch. Marek Warchol
nr upr.: 34/ZPOIA/OKK/2007

Branża konstrukcji:

mgr inż. Krzysztof Hein
upr. nr ZAP/0056/PWOK/14

Sprawdził:

mgr inż. arch. Janusz Myślewski
nr upr.: ZAP/0014/POOK/09

EGZEMPLARZ:				
AUTORSKI	INWESTORA 1	INWESTORA 2	NADZORU	ADMINISTRACJI

SPIS TREŚCI

I.CZĘŚĆ OPISOWA

1.PRZEDMIOT OPRACOWANIA	str.4
2.STAN ISTNIEJĄCY	str.5
3.PRZEWIDYWANE ZMIANY.....	str.5
4.DANE LICZBOWE LOKALU.....	str.6
5.ROZWIĄZANIA ARCHITEKTONICZNO – BUDOWLANE.....	str.6-9
6.WYPOSAŻENIE INSTALACYJNO – BUDOWLANE.....	str.10
7.WARUNKI OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ.....	str.9-11
8.UWAGI OGÓLNE.....	str.12
9.INFORMACJA DOTYCZĄCA BIOZ.....	str.13-16
10.PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH.....	str.17- 44
11.ZAŁĄCZNIK 1- OPIS CZĘŚCI KONSTRUKCYJNEJ.....	str.45-49
12.EKSPERTYZA TECHNICZNA z inwentaryzacją.....	str.50-140
13.ZAŚWIADCZENIA WŁAŚCIWYCH IZB.....	str.141-151

II.CZĘŚĆ RYSUNKOWA

1. PLAN SYTUACYJNY	SKALA 1:500;
2. RZUT w poziomie przyziemia - plan napraw	SKALA 1:100;
3. RZUT w poziomie empy - plan napraw	SKALA 1:100;
4. RZUT konstrukcji podsufitki	SKALA 1:100;
5. RZUT konstrukcji dachu	SKALA 1:100;
6. RZUT dachu	SKALA 1:100;
7. SCHEMAT poprowadzenia opaski żwirowej	SKALA 1:100;
D1. SCHEMAT nr 1 naprawy pęknięć	SKALA 1:10;
D2. SCHEMAT nr 2 naprawy pęknięć	SKALA 1:10;
D3. WITRAŻ	SKALA 1:20;
D4. DETAL HYDROIZOLACJI	SKALA 1:10;

I. CZĘŚĆ OPISOWA

1.PRZEDMIOT OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest remont w kościoła parafialnego pod wezwaniem św. Andrzeja Boboli , zlokalizowanego przy ul. Głównej w Ulimiu, dz.nr 226, obręb 0002, gmina Deszczno.

W zakres prac związanych z realizacją Inwestycji wchodzi :

- Usunięcie zawilgocenia ścian przyziemia z wykonaniem hydroizolacji i opaski żwirowej wokół kościoła
- Remont dachu i więźby dachowej
- Renowacja i przywrócenie historycznego kształtu okien
- Konserwacja i renowacja muru ceglanego
- Renowacja elementów kamiennych
- Renowacja zabytkowej stolarki drzwiowej i okiennej
- Ewentualna konserwacja tarcz zegarowych
- Remont instalacji elektrycznych z nowym projektem instalacji odgromowej
- Remont schodów prowadzących na emporę, wymiana schodów prowadzących na wieżę.
- Renowacja lub wymiana ogrodzenia terenu na którym znajduje się Kościół

1.1 Inwestor:

**Parafia Rzymsko Katolicka pod wezwaniem św. Andrzeja Boboli
Ulim 28, 66-446 Deszczno**

1.2 Podstawa opracowania:

- Zlecenie i umowa z Inwestorem oraz ustalenia i uzgodnienia robocze;
- Wytyczne konserwatorskie Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 29.01. 2015r.
- **Ekspertyza konstrukcyjno- budowlana z dnia 20.07.2015r.**

- Ocena stanu technicznego instalacji elektrycznych z dnia 20.07.2015r.
- Inwentaryzacja budowlana z dnia 10.10.2012r.
- Wizja lokalna i pomiary własne

2.STAN ISTNIEJĄCY.

2.1 Lokalizacja inwestycji.

Remontowany Kościół położony jest w gminie Deszczno, w miejscowości Ulim, przy ulicy Głównej na działce nr 226.

Położony jest na osi widokowej Ulimia w samym centrum.

Od południowego wschodu znajduje się główne wejście do Kościoła, a także większa część działki 226, gdzie mamy zieleni. Z pozostałych stron Kościół otacza droga (działka 226 położona jest w pasie pomiędzy jezdniami głównego traktu komunikacyjnego Ulimia). Wejścia boczne do Kościoła znajdują się od strony wschodniej i prowadzą przez zakrystię przy apsydzie.

2.2 Forma budynku

Kościół został wybudowany w 1876 roku. Budynek murowany z cegły, na rzucie prostokąta o wymiarach 32,19m x13,96m z dodaną, przy krótszych bokach apsydą ujętą prostokątnymi kruchtami oraz wieżą na rzucie kwadratu. Nakryty dachem dwuspadowym krytym dachówką ceramiczną. Wieża zakończona ostrosłupowym hełmem krytym blachą miedzianą. Niepodpiwniczony.

Elewacje boczne pięcioosiowe z otworami okiennymi zamkniętymi ostrołukowo. Wieża i prezbiterium artykułowana również oknami ostrołuczными. Wejścia do kościoła znajdują się w wieży (portal główny) oraz przez aneksy (kruchty) przy apsydzie. Liczba kondygnacji łącznie z wieżą: 5.

Więźba dachowa drewniana, płatwiowo-kleszczowa z zastrzałowymi słupami oraz słupami opartymi na wspornikach.

3. PRZEWIDYWANE ZMIANY.

W ramach robót budowlanych przewiduje się głównie remont istniejących elementów; stolarki drzwiowej i okiennej, dachu (więźby i wymiany pokrycia) oraz całej blacharki, konserwację i renowację muru ceglanego, izolację fundamentów oraz wykonanie

opaski żwirowej. Obecne rury spustowe i rynny zostaną wymienione i osadzone na poprzedniej lokalizacji. Proponuje się renowację witraży w nawie głównej, a także remont schodów prowadzących na emporę oraz wymianę ogrodzenia na terenie (możliwe w etapie II). Renowacja wnętrza i powłok malarskich wewnątrz kościoła nie jest przedmiotem niniejszego opracowania.

Przewiduje się remont obecnej instalacji Elektrycznej i Odgromowej wg projektów branżowych.

INFORMACJE DOTYKĄCE OBSZARU ODDZIAŁYWANIA NA KONIEC OPRACOWANIA

4. DANE LICZBOWE

Rodzaj zabudowy: budynek wolnostojący, pięciokondygnacyjny, nie podpiwniczony.

Długość: 32,15m

Szerokość: 13,96m

Wysokość: 36,43m

Powierzchnia zabudowy: 403,03m²

Powierzchnia netto: 366,60m²

Kubatura brutto: 4553,43m³

5. ROZWIĄZANIA ARCHITEKTONICZNO – BUDOWLANE

- UKŁAD FUNKCJONALNY

Utrzymano ograniczoną dostępność do poddasza (tylko do celów konserwacyjnych). Cały układ funkcjonalny pozostaje bez zmian.

- UKŁAD KOMPOZYCYJNY

Cały układ kompozycyjny pozostaje bez zmian.

- KOMUNIKACJA PIONOWA

Utrzymano lokalizację i wystrój istniejących schodów w kościele prowadzących na emporę. Są to jednobiegowe schody drewniane zabiegowe o konstrukcji policzkowej bez balustrad, słupków. Schody umieszczone są na planie w sposób symetryczny względem nawy głównej. Remont schodów przedstawia Detal C na rysunku nr 3. Balustrady na krawędzi empory należy podnieść do wysokości 1,1 m poprzez dołożenie np. poręczy (w momencie udostępnienia empory ludności) lub pozostawić na obecnym poziomie a zamknąć wejście na schody (dostępne wyłącznie dla obsługi dla max. 10 osób). Wejście z balkonu - empory na poddasze nieużytkowe zlokalizowane po prawej stronie za organami. W wieży istniejące schody są drewniane ażurowe w konstrukcji policzkowej. Istniejące schody należy całkowicie wymienić gdyż są w bardzo złym stanie.

5.1 KONSTRUKCJA

OPIS STANOWI ZAŁĄCZNIK 1.

5.2. ELEMENTY WYKOŃCZENIA

5.2.1. Stolarka okienna

- Stolarka okienna kościoła

Wykonać nowe witraże w oknach naw na podstawie zachowanych elementów oryginalnych oraz materiałów archiwalnych . Okna witrażowe wykonać w technologii podwójnej szyby – zapobiegnie to powstawaniu skroplin wewnątrz kościoła, poprawi izolację termiczną oraz przedłuży trwałość okien witrażowych. Do wykonania witraży należy użyć tzw „szkła antycznego”, lub katedralnego stosując tradycyjną technikę witrażową (oprawienie szyb w ołów). Oprócz tafli witrażowej należy osadzić szybe osłonową zewnętrzną grubości 4mm, pomiędzy szybą a witrażem przewiduje się pustkę ok.6mm z dystansem aluminiowym. Wykonawca oceni czy uda się uzyskać pustkę czy szyby trzeba będzie zespałać. Witraże powinien wykonać wykonawca z doświadczeniem przy zabytkowych obiektach sakralnych. **Należy oczyścić znajdujące się pod oknami korytka oraz udrożnić i uzupełnić rurki odprowadzające skropliny.**

Wykonać naprawę zachowanych oryginalnych okienek w wieży i w aneksach. Uzupełnić brakującą stolarkę okienną z podziałem w romby, nowymi przeszkleniami, wykonanymi na wzór zachowanych okien, z zachowaniem historycznej techniki wykonania, t.j. w dolnych kondygnacjach wieży szyby oprawione w ołów, w górnych partiach wieży oraz w biforyjnym oknie ponad absydą wstawione w drewniane ramki na kit szklarski. Należy dokładnie rozpoznać rodzaj szkła zastosowanego w oknach i dobrać możliwie podobny rodzaj szkła do nowych okien (możliwość obecności „przydymionego” szkła). Kościół posiada znaczną ilość okiennic zamykających otwory okienne (szczyt i wieża) Należy wykonać nowe okiennice na wzór zachowanych bądź w przypadku dobrego stanu zachowania oryginalnych okiennic podać je naprawie. Okiennice pomalować na kolor brązowy (S 7005-Y80 R lub S7010-Y30R wg wzornika NCS).

5.2.2. Stolarka drzwiowa

- Stolarka drzwiowa kościoła

Drzwi w ścianie wejściowej do kościoła do zachowania . Wejście między nawą główną a wieżą otwierane na zewnątrz, wykonane z kratowania z metaloplastyki. Stolarkę drzwiową oczyścić z farby (mechanicznie za pomocą cyklin lub chemicznie za pomocą preparatu Scansol), ubytki w drewnie uzupełnić szpachlą akrylową. Drewno pomalować farbą alkidową, matową, w kolorze ciemno-brązowym (S 7005-Y80 R lub S7010-Y30R wg wzornika NCS). Elementy metalowe (ozdobne zawiasy) pomalować farbą antykorozyjną na kolor czarny, matowy. Nie należy malować klamek.

5.2.3.Elewacje

Elewacje i tynki kościoła

Całość ściany jest odsłonięta, nie posiada tynków zewnętrznych. Szczegółowy sposób wzmocnienia i czyszczenia elementów ceglanych i kamiennych w opracowaniu **Programu Prac konserwatorskich**.

5.2.4.Rynny, rury spustowe, opierzenia

Istniejące ze względu na stopień zużycia są do demontażu. Nowe należy wykonać ze stali tytanowo-cynkowej.

5.2.5. Pokrycie dachów

- Pokrycie połaci dachowych kościoła

Obecnie kościół pokryty jest częściowo dachówką ceramiczną w nawie głównej- **do wymiany**, apsyda z zakrystiami pokryta jest nową dachówką ceramiczną karpiówką układaną w koronkę. Należy zmienić rodzaj pokrycia na głównej połaci dachowej, tj. na dachówkę ceramiczną karpiówkę, układaną w koronkę. Pod dachówką projektuje się warstwy szczelne, tj. ułożenie na krokwiach folii paro przepuszczalnej. Dachówkę należy układać na łątach mocowanych do kontrłat. **Całą więźbę zabezpieczyć do klasy NRO.**

- Pokrycie wieży

Hełm wieży pokryć na nowo blachą tytanowo - cynkową. Zaleca się zastosowanie blachy w kolorze ciemno-szarym – nawiązującym do zapewne zastosowanej oryginalnie blachy ołowianej. W tym samym kolorze wykonać wszystkie obróbki blacharskie.

5.3. ODWODNIENIE TERENU

Obecnie wokół kościoła zrobiono wylewkę betonową ze spadkiem oraz wprowadzono korytka, które są zdegradowane. Brak izolacji pionowej.

Należy wykonać izolację pionową fundamentów, według wybranego systemu.

Usunąć betonową opaskę wokół kościoła a w jej miejsce wprowadzić opaskę żwirową, szerokości min.50cm od lica ściany zewnętrznej (patrz schemat)

Usunąć wtórny betonowy cokół wykonany wokół całego kościoła. Cokół odtworzyć z kształtki ceramicznej na wzór oryginału.

W celu eliminacji zalewania wodą opadową wykonać sprawnie działającą instalację odwadniania dachu. Opaskę żwirową należy zabezpieczyć krawężnikiem, zaś w miejscach występowania istniejących (do wymiany) rur spustowych odtworzyć korytka betonowe zapobiegające zalewaniu opaski żwirowej przez wody opadowe. Korytka mają mieć co najmniej 70cm długości.

Sposób i miejsce odprowadzenie wód opadowych nie ulega zmianie.

5.4. WENTYLACJA GRAWITACYJNA

Powietrze odprowadzone zostanie poprzez dachówki wentylacyjne systemowe oraz kalenicę.

5.5. IZOLACJE

5.5.1. Izolacja cieplna

Nie przewiduje się izolacji termicznej.

5.5.2. Izolacja przeciwwilgociowa

Wykonana ekspertyza wykazała, że izolacja pozioma budynku jest sprawna, a źródłem zawilgocenia jest głównie woda spływająca z dachu (Ekspertyza konstrukcyjno – budowlana, P. Puchalski, M. Puchalski, Gorzów, 2015 – suplement, str. 15).

Należy wykonać izolację pionową fundamentów dookoła całego budynku.
Po odkopaniu fundamentu należy:

- oczyścić lico ściany, wydrapać fugi do głębokości ok. 2cm.
- wypełnić spoiny tynkiem renowacyjnym do uzyskania gładkiej powierzchni (do lica cegły)
- na cały fundament założyć warstwę szlamu
- po wyschnięciu nakładamy 4mm masy bitumiczno-polimerowej i siatkę z włókna szklanego
- następnie zakładamy warstwę osłonową (geowłókninę lub matę drenarską)
- uzupełniamy wykop gruntem przepuszczalnym i piaskiem stabilizowanym
- wykonujemy opaskę żwirową głębokości ok 20-30 cm, z krawężnikiem i odtworzonymi korytkami odprowadzającymi wodę poza opaskę.

UWAGA!

Zabrania się stosowania folii kubelkowej.

6. WYPOSAŻENIE INSTALACYJNO – BUDOWLANE

- Instalacja elektryczna- wg projektu branżowego.

7. Warunki ochrony pożarowej

Dane dotyczące obiektu będącego przedmiotem opracowania:

Kategoria zagrożenia ludzi	- ZL I
Ilość kondygnacji	- V
Wysokość budynku:	- ok.36,43m (wysoki– W)
Odległość od budynku mieszkalnego	- ok 13m

NIE ZMIENIA SIĘ SPOSÓB UŻYTKOWANIA OBIEKTU.

7.1. PARAMETRY POŻAROWE WYSTĘPUJĄCYCH SUBSTANCJI PALNYCH

W obiekcie nie będą występować materiały niebezpieczne pożarowo w rozumieniu § 2, ust. 1 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 czerwca 2003 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. nr 121, poz. 1138). Niewielkie ilości tego typu materiałów mogą być wykorzystywane na terenie obiektu do celów porządkowych i dezynfekcyjnych. Podstawowymi materiałami palnymi występującymi na terenie obiektu będą typowe materiały wykorzystywane do obrządku religijnego oraz elementy wyposażenia wnętrz (drewniane ławki, tkaniny, empora).

7.2. OKREŚLENIE GĘSTOŚCI OBCIĄŻENIA OGNIOWEGO Dla obiektów zaliczonych do kategorii zagrożenia ludzi ZL nie zachodzi wymóg określenia gęstości obciążenia ogniowego. Na terenie budynku nie projektuje się pomieszczeń magazynowych.

7.3. KWALIFIKACJA OBIEKTU I POMIESZCZEŃ DO KATEGORII ZAGROŻENIA LUDZI, OKREŚLENIE LICZBY OSÓB PRZEBYWAJĄCYCH NA ICH TERENIE Budynki związane z obrządkiem kultowym (kościół) ze względu na pełnioną funkcję kwalifikuje się do kategorii zagrożenia ludzi ZLI. § 209 pkt.2 1) ZL I - zawierające pomieszczenia przeznaczone do jednoczesnego przebywania ponad 50 osób niebędących ich stałymi użytkownikami, a nieprzeznaczone przede wszystkim do użytku ludzi o ograniczonej zdolności poruszania się,

7.4. OCENA ZAGROŻENIA WYBUCEM

Na terenie obiektu nie występują pomieszczenia zagrożone wybuchem. Na terenie żadnego z pomieszczeń nie będą również występowały strefy zagrożenia wybuchem.

7.5. PODZIAŁ OBIEKTU NA STREFY POŻAROWE Obiekt stanowi jedną strefę pożarową. Dopuszczalna powierzchnia strefy pożarowej dla obiektów wysokich kwalifikowanych do kategorii zagrożenia ludzi ZL I, wynosząca 2500 m², nie jest przekroczona.

7.6. OKREŚLENIE KLASY ODPORNOŚCI POŻAROWEJ BUDYNKU ORAZ ODPORNOŚCI OGNIOWEJ I STOPNIA ROZPRZESTRZENIANIA OGNI A ELEMENTÓW BUDOWLANYCH

Dla budynku kościoła (obiekt wysoki kwalifikowany do kategorii zagrożenia ludzi ZLI) wymagana jest klasa odporności pożarowej B. Budynek posiada następującą konstrukcję:

- ściany zewnętrzne kościoła: murowane z cegły pełnej gr. min. 70 cm - odporność ogniowa R 240, NRO, wieży – murowane z cegły pełnej – odporność ogniowa R240, NRO
- ściany działowe (zakrystia): murowane - odporność ogniowa R240, NRO,
- konstrukcja nośna dachu: dźwigary z belek drewnianych zabezpieczonych

impregnatami solnymi, pokrycie: folia paroprzepuszczalna, całość przykryta dachówką ceramiczną - odporność ogniowa R 15, NRO,
• strop nad nawą kościelną - impregnowane środkami solnymi istniejące deski - odporność ogniowa R 15, NRO,
• istniejące zabytkowe schody prowadzące na balkon - po zabezpieczeniu: trudnozapalne.

7.7. WARUNKI EWAKUACJI

Na terenie wszystkich pomieszczeń obiektu długości przejść ewakuacyjnych nie zostaną przekroczone w stosunku do obowiązujących w tym zakresie przepisów (40 m). Drzwi prowadzące na zewnątrz obiektu posiadają szerokość min. 1,01m. Długości dojść ewakuacyjnych nie przekroczą 30 m.

7.8. URZĄDZENIA PRZECIWPOŻAROWE W OBIEKCIE

7.8.1. Przeciwpowozarowy wyłącznik prądu

Obiekt będzie wyposażony w przeciwpowozarowy wyłącznik prądu. Po odcięciu dopływu prądu wyłącznikiem przeciwpowozarowym są wyłączane wszystkie obwody instalacji elektrycznej na terenie całego obiektu.

7.8.2 Instalacja oddymiająca

Nie projektuje się.

7.9 INSTALACJE UŻYTKOWE

Instalacje techniczne stanowiące wyposażenie obiektu, zostaną wykonane zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie Polskimi Normami i warunkami technicznym w taki sposób aby nie stanowiły przyczyny powstania i rozprzestrzenienia się pożaru.

7.9.1 Instalacja piorunochronna

Obiekt jest wyposażony w instalację piorunochronną - ochrona podstawowa.

7.10. WYPOSAŻENIE W PODRĘCZNY SPRZĘT GAŚNICZY

Projektowany obiekt zostanie wyposażony w podręczny sprzęt gaśniczy zgodnie z normatywem. Na terenie obiektu planuje się rozmieszczenie gaśnic pianowych i proszkowych służących do gaszenia pożarów grup A, B i C. Gaśnice proszkowe będą przystosowane do gaszenia urządzeń elektrycznych pod napięciem. Szczegółowe warunki rozmieszczenia podręcznego sprzętu gaśniczego zostaną ustalone w „Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego”.

7.11. DROGI POŻAROWE

Dostęp do obiektu jest możliwy bezpośrednio z drogi.

UWAGA:

Wszystkie materiały użyte do budowy winny posiadać odpowiednie atesty, w tym atesty Instytutu Techniki Budowlanej oraz Państwowego Zakładu Higieny.

W sprawach nie ujętych w niniejszym opracowaniu obowiązują rozstrzygnięcia zawarte w aktualnych „Warunkach wykonywania i odbioru robót budowlanych” lub ogólnie przyjęte zasady wykonywania tych robót.

8. UWAGI OGÓLNE.

8.1. W trakcie realizacji inwestycji należy stosować materiały i wyroby posiadające obowiązujące świadectwo dopuszczenia do stosowania w budownictwie lub jeśli są przedmiotem Norm Państwowych, zaświadczenie producenta potwierdzające ich zgodność z postanowieniami odpowiednich norm.

8.2. Wszystkie prace należy wykonywać z zachowaniem przepisów BHP, szczegółowych norm i wymagań technicznych, warunków wykonywania i odbioru robót budowlanych oraz instrukcją producenta

8.3. **Projekt należy rozpatrywać łącznie z PT wszystkich branż, Programem Prac Konserwatorskich oraz Ekspertyzą konstrukcyjno-budowlaną które stanowią integralną część niniejszego opracowania. Należy wykonać wszystkie prace w wymienionych opracowaniach.**

Opracowali : mgr inż. arch. Daniel Strzeszewski

mgr inż. arch. Tekla Słomiany

Ad 3. INFORMACJE DOTYCZĄCE OBSZARU ODDZIAŁYWANIA PROJEKTOWANEGO OBIEKTU BUDOWLANEGO I ZAPEWNIENIU UZASADNIONYCH INTERESÓW OSÓB TRZECICH

Obszar oddziaływania planowanej inwestycji stanowi działka nr 226 oraz działka drogowa nr 221/1, otaczająca budynek kościoła.

Szerokość działki 221/1 oraz dostęp do niej nie powodują żadnych kolizji zarówno w ruchu drogowym jak i pieszym. Zgoda na dysponowanie działkami w załącznikach.

a) Poszanowanie, występujących w obszarze oddziaływania obiektu, uzasadnionych interesów osób trzecich:

Realizacja przedmiotowej inwestycji nie powoduje ograniczenia dostępu do drogi publicznej, możliwości korzystania z wody, kanalizacji, energii elektrycznej i ciepłej oraz środków łączności przez osoby trzecie w obszarze oddziaływania obiektu budowlanego. Ponadto nie wpływa negatywnie na dostęp światła dziennego do pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi. Rozwiązania techniczne, usytuowanie budynku oraz sposób prowadzenia robót nie powodują uciążliwości związanych z hałasem, wibracjami, zakłóceniami elektrycznymi i promieniowaniem, a także zanieczyszczeniem powietrza, wody i gleby.

„Remont kościoła parafialnego pod wezwaniem Św.Andrzeja Boboli w Ulimiu, gm.Deszczno, dz.nr 226 ”

INFORMACJA DOTYCZĄCA BEZPIECZEŃSTWA i OCHRONY ZDROWIA.

1. Zakres robót zamierzenia budowlanego i kolejność realizacji

Przedmiotem opracowania jest remont w kościoła parafialnego pod wezwaniem św. Andrzeja Boboli , zlokalizowanego przy ul. Głównej w Ulimiu, dz.nr 226, obręb Ulim, gmina Deszczno.

- Usunięcie zawilgocenia ścian przyziemia z wykonaniem hydroizolacji i opaski żwirowej wokół kościoła
- Remont dachu i więźby dachowej, schodów prowadzących na empore i wieżę
- Renowacja i przywrócenie historycznego kształtu okien
- Konserwacja i renowacja muru ceglanego
- Renowacja elementów kamiennych
- Renowacja zabytkowej stolarki drzwiowej i okiennej
- Ewentualna konserwacja tarcz zegarowych
- remont instalacji elektrycznych z nowym projektem instalacji odgromowej

2. Elementy zagospodarowania terenu, które mogą stwarzać zagrożenie bezpieczeństwa i zdrowia ludzi

Brak elementów zagospodarowania, które mogą stwarzać zagrożenie bezpieczeństwa i zdrowia ludzi.

3. Przewidywane zagrożenia występujące podczas realizacji robót budowlanych

Na podstawie §6 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dn. 23.06.2003 r. w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, przewidywane są następujące prace, podczas których może występować zagrożenie zdrowia pracowników:

- montaż i demontaż ewentualnych rusztowań;
- skaleczenie rąk narzędziami,
- uderzenie przedmiotami spadającymi z wysokości,
- porażenie prądem

- upadek z wysokości

3.1. Zasady bezpieczeństwa i ochrony zdrowia przy wykonywaniu poszczególnych robót budowlanych:

BHP dotyczące rusztowań:

- rusztowania wewnętrzne – koźły ustawiać na równym i zwartym podłożu, nogi powinny opierać się całą swoją powierzchnią,
- powyżej 4,0 m mogą pracować robotnicy posiadający odpowiednie uprawnienia,
 - rusztowania powinny być utrzymane w odpowiedniej czystości i konserwowane,
- na pomostach rusztowań należy przestrzegać instrukcji nośności tj. nie składować materiałów budowlanych ponad dozwolone obciążenia pomostów, dla znormalizowanych rusztowań drewnianych do 150 kg/m²,
- na rusztowaniach podeszwy butów robotników nie mogą mieć śliskiej powierzchni,
- robotnicy nie mogą przebywać na dwóch pomostach jednocześnie w pinie jego rusztowania,
- stabilność rusztowań winna być sprawdzona co najmniej jeden raz na dwa tygodnie i po dłuższej przerwie w robotach oraz po obfitych opadach deszczu,
- deski pomostów mogą być wyłącznie łączone tylko na podporach (ryglach) i mieć zakład co najmniej 30 cm, każda deska powinna opierać się co najmniej na trzech podporach (ryglach).

2.1.2. BHP przy robotach ciesielskich i dekarских:

- podczas robót ciesielskich na wysokościach należy zaopatrzyć się w odpowiednie liny i pasy bezpieczeństwa,
- pomosty na których pracują cieśle na wysokości powyżej 1,0 m powinny mieć barierki wysokości 1,0 m oraz odbojnice,
- roboty ciesielskie można wykonywać wyłącznie na pomostach pełnych,
- na pomostach nie wolno wykonywać takich prac jak: rąbanie siekierą, cięcie piłami,
- prace na wysokościach mogą wykonywać cieśle posiadający odpowiednie świadectwa dopuszczenia do prac.

4. Instruktaż pracowników

Przed przystąpieniem do prac budowlanych kierownik budowy lub osoba przed niego wyznaczona, zapewni przeprowadzenie instruktażu ogólnego i stanowiskowego wszystkich pracowników w zakresie przepisów bhp i ppoż. (zasady ogólne i szczegółowe w zależności od charakteru prac i zajmowanego stanowiska). Każdy pracownik obowiązany jest do odbycia podstawowego wstępnego szkolenia i do szkoleń okresowych zgodnie z Rozporządzeniem

Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996r. w sprawie szczegółów zasad szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz.U. nr 62, poz. 285 z 1996)

4. Środki techniczne i organizacyjne zapobiegające niebezpieczeństwom wynikającym z wykonywania robót budowlanych w strefach szczególnego zagrożenia ludzi lub w ich sąsiedztwie.

- Wszystkie prace należy wykonywać z zachowaniem przepisów BHP (Rozp. Min. Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz z Rozp. Min. Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003r w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych), szczegółowych norm i wymagań technicznych, warunków wykonywania i odbioru robót budowlanych oraz instrukcji producenta.
- W trakcie realizacji obiektów należy stosować materiały i wyroby posiadające obowiązujące świadectwo dopuszczenia do stosowania w budownictwie lub jeśli są przedmiotem Norm Państwowych, zaświadczenie producenta potwierdzające ich zgodność z postanowieniami odpowiednich norm.
- Całość robót budowlanych prowadzić pod nadzorem osób uprawnionych, zgodnie z przepisami BHP.
- W trakcie prac należy przestrzegać warunków technicznych wykonania i odbioru robót oraz obowiązujących zasad bezpieczeństwa pracy.
- Prace ziemne prowadzić zgodnie z Polskimi Normami obowiązującymi w tym zakresie.
- W przypadku stwierdzenia warunków odmiennych od założonych w projekcie niezwłocznie powiadomić Projektanta.
- Przyszły wykonawca powinien dysponować umową na wywóz odpadów.
- Na czas prac budowlanych należy wykonać odpowiednie zabezpieczenia przed upadkiem pracowników przy pracach na wysokości i zabezpieczenia przed spadającymi rzeczami
- W razie wątpliwości lub konieczności zmian materiałowych oraz konstrukcyjnych należy kontaktować się z projektantem.
- Prace budowlane mogą być wykonywane tylko na obszarze objętym pozwoleniem na budowę, a po zakończeniu teren budowy należy doprowadzić do należytego stanu i porządku

5. Uwagi końcowe:

- Wszystkie prace należy wykonywać zgodnie z projektem, z zachowaniem przepisów BHP, szczegółowych norm i wymagań technicznych, warunków wykonywania i odbioru robót budowlanych oraz instrukcji producenta.
- Wszystkie zastosowane materiały i procesy technologiczne muszą posiadać aktualne atesty i certyfikaty wymagane przepisami szczegółowymi.
- Wszystkie instalowane urządzenia muszą być w pełni sprawne, oraz posiadać certyfikat na znak bezpieczeństwa lub deklarację zgodności z polskimi normami.
- Obok urządzeń należy umieścić w widocznym miejscu instrukcję obsługi. Montaż i rozruch należy wykonać zgodnie z instrukcją producenta, a w razie konieczności w jego obecności.
- Na czas budowy należy zapewnić apteczkę pierwszej pomocy medycznej.
- Niezależnie od informacji technicznych zawartych w projekcie, wykonawcę poszczególnych robót budowlanych obowiązują: "Warunki techniczne wykonania i odbioru robót budowlano-montażowych", normy obowiązkowego stosowania i odpowiednie normy nieobowiązkowe, które to materiały należy traktować jako uzupełnienia dokumentacji.
- Kierownik budowy jest obowiązany sporządzić lub zapewnić sporządzenie, przed rozpoczęciem budowy, planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, uwzględniając specyfikę obiektu budowlanego i warunki prowadzenia robót budowlanych zgodnie z Rozp. Min. Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003r. w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia.
- Inwestor, składając zawiadomienie o chęci rozpoczęcia prac budowlanych jest obowiązany wystąpić o wydanie dziennika budowy. Dziennik powinien być prowadzony zgodnie z Rozp. Min. Inf. z 26.06.2002r. (Dz. U. Nr 108, poz. 953). Za właściwe prowadzenie dziennika, jego stan oraz właściwe przechowywanie na budowie odpowiada kierownik budowy.
- Inwestycja może być eksploatowana jedynie zgodnie z jej przeznaczeniem określonym w niniejszej dokumentacji projektowej przedłożonej do pozwolenia na budowę. Jakakolwiek zmiana przeznaczenia wymaga odpowiedniej dokumentacji projektowej i zmiany pozwolenia na budowę.

Opracował : mgr inż.arch. Daniel Strzeszewski
mgr inż.arch. Tekla Słomiany

12-09-2016

LUBUSKI WOJEWÓDZKI KONSERWATOR ZABYTEKÓW Gorzów Wlkp.
Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków
w Zielonej Górze
Delegatura w Gorzowie Wielkopolskim
ul. Kosynierów Gdyńskich 75
66-400 Gorzów Wielkopolski

tel. [95] 7200 521, fax [95] 7200 346
www.lwkz.pl; delegatura.gorzow@lwkz.pl

ZN-G.5142. 2 .2016 [Des]

**Parafia Rzymskokatolicka
pw. św. Andrzeja Boboli
Ulim 28, 66-446 Deszczno**

DECYZJA

Na podstawie art. 92 ust. 6, art. 36 ust. 1 p. 1, art. 7 p. 1 i art. 6 ust. 1 p. 1 lit. c) ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j.: Dz. U. z 2014 r., poz. 1446 ze zm.), w związku z § 13, 14 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 14 października 2015 roku w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz. U. z 2015 r., poz. 1789) oraz art. 104 ustawy z dnia 14.06.1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j.: Dz. U. z 2016 r. poz. 23 ze zm.), po rozpatrzeniu wniosku Parafii Rzymskokatolickiej pw. św. Andrzeja Boboli, Ulim 28, 66-446 Deszczno z dnia 05.09.2016 r. (wpłynęło w dniu 06.09.2016 r.)

Lubuski Wojewódzki Konserwator Zabytków udziela pozwolenia

na prowadzenie robót budowlanych, prac konserwatorskich i restauratorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków jakim jest kościół parafialny pw. św. Andrzeja Boboli w Ulimiu, gmina Deszczno, wpisany do rejestru zabytków pod numerem L-403/A decyzją Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 30.06.2010 r., w oparciu o dokumentację projektową sporządzoną przez mgr inż. arch. Daniela Strzeszewskiego i in. w sierpniu 2016 r. w Szczecinie oraz program prac konserwatorskich sporządzony przez mgr Martę Kaźmierczak w lipcu 2016 roku w Szczecinie, w następującym zakresie:

Roboty budowlane

Naprawa konstrukcji poszczególnych elementów budowli

1. naprawa pęknięć muru poprzez szycie prętami gwintowanymi odpowiedniej średnicy wprowadzonymi w spoinę, osadzonymi na zaprawie systemowej; uwaga: należy użyć profesjonalnych systemów przeznaczonych do tego celu, np. Brutt Saver lub Helifix. uwaga: pęknięcia konstrukcji murowej pinakli naprawić zgodnie z programem prac konserwatorskich przewidzianym dla muru ceglanego;

ZA ZGODNOŚĆ
Z ORYGINAŁEM

2. zabezpieczenie pęknięcia między zewnętrzną ścianą kościoła a ścianą wieży/ zewnętrzną ścianą wejścia na emporę poprzez wprowadzenie masy trwale plastycznej przeznaczonej do szczelin dylatacyjnych, np. firmy Sika;
3. przeprowadzenie remontu schodów prowadzących na emporę poprzez usunięcie obicia drewnianego schodów, demontażu stopnic i podstopnic, a następnie uzupełnienie zaprawy między ceglami i montażu nowej obudowy schodów;
4. przeprowadzenie wymiany wszystkich elementów drewnianych schodów w wieży na nowe o tożsamy przekrojach: słupki, policzki, stopnie i poszycia podestów oraz zabezpieczenie antykorozyjne belek stalowych powłokami malarskimi;
5. wykonanie oczyszczenia i impregnacji poszycia podsufitki z desek drewnianych /od strony poddasza/;
6. wzmocnienie uszkodzonych belek podsufitki poprzez wykonanie jednostronnych nadbitek oraz zabezpieczenie preparatem ogniochronnym np. FOBOS M-4.

Usunięcie zawilgocenia ścian przyziemia

7. wykonanie izolacji pionowej fundamentów, przy użyciu technologii opisanej w branży architektury: masa bitumiczno-polimerowa i siatka z włókna szklanego, a następnie geowłóknina lub mata drenarska; uwaga: wyklucza się stosowania folii kubełkowej;
8. usunięcie betonowej opaski wokół kościoła, a w jej miejsce wprowadzenie opaski żwirowej wraz z korytkami odprowadzającymi wodę poza opaskę uwaga: wyklucza się stosowania betonowych krawężników;
9. usunięcie wtórnego betonowego cokołu wykonanego wzdłuż murów obwodowych kościoła; uwaga: cokol odtworzyć z kształtki ceramicznej na wzór oryginału;

Remont dachu i więźby dachowej

10. po uprzedniej rozbiórce, pokrycie hełmu wieży na nowo blachą tytanowo-cynkową; uwaga: zaleca się zastosowanie blachy w kolorze ciemno-szarym, nawiązującym do zapewne zastosowanej oryginalnie blachy ołowianej;
11. po uprzedniej rozbiórce wykonanie pokrycia połaci dachu dachówką ceramiczną typu karpiówka, w kolorze czerwonym (bez połysku), ułożoną w koronkę; uwaga: nie należy stosować dachówek kantowych;
12. wykonanie opierzeń i obróbek blacharskich; uwaga: należy zastosować analogicznie do pokrycia hełmu wieży kolor ciemno-szary;
13. wymiana uszkodzonych drewnianych elementów więźby /dwóch krokwi/ i wprowadzenie niezbędnych wzmocnień /skrajnych przęseł płatwi/;
14. wykonanie impregnacji elementów konstrukcji drewnianej;
15. ułożenie na krokwiach folii paro przepuszczalnej;
16. naprawa zwieńczeń pinakli (wymiana pokrycia z blachy) przy zachowaniu elementów dekoracyjnych i w sposób stabilny osadzenie ich na nowym pokryciu sterczyn;

Instalacje elektryczne

17. wykonanie instalacji odgromowej wraz z przeprowadzeniem niezbędnych badań;
18. wykonanie remontu wewnętrznej instalacji elektrycznej: montaż rozdzielni głównej i rozdzielni wyłącznika głównego prądu RWG, instalacji gniazd wtyczkowych, wprowadzeniu instalacji oświetleniowej, prowadzeniu tras kablowych, uwaga: przed wprowadzeniem nowych tras kablowych należy przeprowadzić badania konserwatorskie na obecność historycznych wypraw tynkarskich i mono/polichromii;

ZA ZGODNOŚĆ
Z ORYGINAŁEM

Prace konserwatorskie i restauratorskie

Renowacja i przywrócenie historycznego kształtu okien

1. wykonanie nowych witraży w oknach nawy na podstawie zachowanych elementów oryginalnych oraz materiałów archiwalnych uwaga: do wykonania witraży należy użyć tzw. „szkła antycznego”, stosując tradycyjną technikę witrażową (oprawienie szyb w ołów);
2. wykonanie naprawy zachowanych oryginalnych okienek w wieży i aneksach poprzez uzupełnienie brakującej stolarki okiennej z podziałem w romby, nowymi przeszkleniami, wykonanymi na wzór zachowanych okien, z zachowaniem historycznej techniki wykonania, tj. w dolnych kondygnacjach wieży szyby oprawione w ołów, w górnych partiach wieży oraz w biforyjnym oknie ponad apsydą wstawione w drewniane ramki na kit szklarski uwaga: należy rozpoznać rodzaj szkła zastosowanego w oknach i dobrać możliwie podobny ich rodzaj do nowych okien;
3. wykonanie remontu okiennic lub w przypadku ich złego stanu technicznego, wykonanie nowych okiennic na wzór zachowanych uwaga: okiennice należy malować na kolor brązowy (S 7005-Y80 R lub S7010-Y30R wg wzornika NCS);

Konserwacja muru ceglanego

4. usunięcie starych uchwytów flag znajdujących się ponad wejściem oraz pozostałości dawnej instalacji elektrycznej z pd-wsch elewacji nawy;
5. wymiana uszkodzonych kształtek ceramicznych (w gzymsach podokapowych, kordonowych, we fryzach dekoracyjnych i narożach pinakli) na nowe kształtki ceramiczne, wykonane na wzór historycznych, z zachowaniem ich kształtu i barwy poprzez wmurowanie na zaprawę wapienno-trasową, np. Optosan TassMörtel TWM prod. Optolith, Tubag TWM prod. Tubag;
6. wymiana mocno uszkodzonych cegieł w elewacjach wieży, uzupełnienia zamknięcia przypór przy absydzie przy użyciu nowych cegieł dopasowanych barwą i wielkością do cegły historycznej przy użyciu zaprawy Optosan TassMörtel TWM prod. Optolith, Tubag TWM prod. Tubag;
7. usunięcie opierzeń blacharskich z murów ogniowych, oczyścić je w sposób analogiczny do reszty elewacji, wymiana mocno uszkodzonych mechanicznie kształtek, wykonanie nowych spoin z zaprawy wybranej dla pozostałej części elewacji z dodatkiem hydrofobizującym np. Optosan TrassFuge z dodatkiem Optostop HydroFlex (preparat dodawany do wody zarobowej do zaprawy, 1 cz. preparatu: 2 cz. wody), lub innej zaprawy mineralnej o analogicznych właściwościach, przeznaczonej do zastosowania w renowacji zabytków z dodatkiem hydrofobizującym. uwaga: po wyschnięciu zaprawy poddać cegłę hydrofobizacji przy użyciu preparatu na bazie związków krzemooorganicznych np. Optosan HydroSilan prod. Optolith, Quick-Mix PH prod. Quick-Mix, Funcosil SNL prod. Remmers;
8. wykonanie dezynfekcji lica cegły w miejscach występowania glonów i porostów przy zastosowaniu preparatu biobójczego o działaniu obejmującym glony i porosty, pozbawionego szkodliwego działania na zabytek, np. Optogrun Fungith prod. Optolith, BFA prod. Remmers, Algat z połączeniu z Boramon, prod. Altax, uwaga: preparat należy nałożyć za pomocą pędzli w miejscach porostania glonów i porostów;
9. oczyszczenie ceglanego lica metodą chemiczną, za pomocą 1,5% roztworu kwasu fluorowodorowego; uwaga: przed nałożeniem kwasu mur zmoczyć wodą, kwas nakładać pędzlem na lica cegieł na okres około 15 min, po czym dokładnie spłukać gorącą wodą, a w przypadku trudniejszych do usunięcia zabrudzeń proces należy powtórzyć;

ZA ZGODNOŚĆ
Z ORYGINAŁEM

10. usunięcie wtórnych spoin metodą mechaniczną, w sposób nieuszkodzający lica cegły, np. za pomocą frezów o odpowiedniej średnicy;
11. wykonanie nowych spoin z zaprawy wapienno-trasowej, barwionej w masie na kolor o ciepłym odcieniu zbliżonym do koloru oryginalnej zaprawy murarskiej z kościoła w Ulimiu, o frakcji kruszywa 0-2 mm, kładzonej na równo licem cegły, np. Optosan TrassFuge, Tubag TKF; uwaga: dobór kolorystyki należy wykonać po oczyszczeniu lica cegły oraz przedstawieniu do akceptacji próby spoinowania o powierzchni ok. 1 m
12. wykonanie hydrofobizacji parapetów okiennych i górnych powierzchni gzymsów za pomocą nałożenia np. pędzlami preparatów na bazie siloksanów np. Funcosil SNL prod. Remmers;

Konserwacja elementów kamiennych

13. oczyszczenie elementów kamiennych za pomocą gorącej wody pod ciśnieniem, a w przypadku niskiej skuteczności wykonanie czyszczenia metodą chemiczną;
14. uzupełnienie kamienia metodą flekowania kamieniem naturalnym, tego samego rodzaju co oryginalny i osadzenie fleków za pomocą prętów ze stali nierdzewnej i kleju na bazie żywicy epoksydowej, natomiast w przypadku mniejszych ubytków uzupełnienie gotową zaprawą do kamienia naturalnego i opracowanie powierzchni kitów na wzór kamieniarki, przy użyciu zapraw: Optosan NSR prod. Optolith, Restauriermörtel prod. Remmers lub zaprawą na bazie cementu trasowego P 250 prod. Quick-Mix;

Konserwacja zabytkowej stolarki drzwiowej i okiennej

15. wykonanie naprawy zachowanych fragmentów witraży w technice tradycyjnej (szyby wprawiane w ołów) wraz z zabezpieczeniem antykorozyjnym elementów stalowych;
16. wykonanie renowacji okien drewnianych (z zachowanym podziałem w romby) poprzez wymianę najbardziej zniszczonych elementów drewnianych, uzupełnienie brakującego kitu szklarskiego, oczyszczenie mechaniczne elementów drewnianych i metalowych z luźnych zabrudzeń i pozostałości farb; uwaga: uzupełnienie ubytków w drewnie szpachlą akrylową i malowanie farbą alkidową, matową, w kolorze ciemno-brązowym (S 7005-Y80 R lub S7010-Y30R wg wzornika NCS);
17. oczyszczenie stolarki drzwiowej z farby (mechanicznie za pomocą cyklina lub chemicznie za pomocą preparatu Scansol);
18. uzupełnienie ubytków w drewnie szpachlą akrylową, malowanie farbą alkidową, matową, w kolorze ciemno-brązowym (S 7005-Y80 R lub S7010-Y30R wg wzornika NCS);
19. malowanie elementów metalowych (ozdobne zawiasy) farbą antykorozyjną na kolor czarny, matowy; uwaga: nie należy malować klamek;

Konserwacja tarcz zegarowych

20. oczyszczenie blachy z produktów korozji za pomocą okładów z kwasu sulfosalicylowego lub 10% kwasu ortofosforowego, względnie doczyszczenie mechanicznie za pomocą końcówek ściernych osadzonych na mikrowiertarce;
21. zdemontowanie wskazówki i oczyszczenie z rdzy mechanicznie;
22. zabezpieczenie inhibitorem korozji (10% roztwór taniny w etanolu lub gotowy środek Cortanin F);
23. pomalowanie farbą antykorozyjną o wysokiej zawartości cynku - farba podkładowa;

ZA ZGODNOŚĆ
Z ORYGINAŁEM

24. pomalować farbą w kolorze białym, matowym i naniesienie na nią odczytany wcześniej rysunek historycznej tarczy: cyfry w kolorze czarnym; uwaga: zaleca się użycie farby epoksydowej;

Konserwacja kuli i chorągiewki pogodowej

25. demontaż kuli i chorągiewki, a następnie usunięcie produktów korozji miedzi (kąpiel w 10% roztworze winianu sodu i potasu lub ostrożne oczyszczanie metodą stumieniowo-ścierną z zastosowaniem ścierniwa polimerowego);
26. zabezpieczenie (pokrycie inhibitorem korozji: 1% roztwór alkoholowy benzotriazolu, pokrycie lakierem na bazie żywicy Paraloid B-44 (10% roztwór żywicy w toluenie lub gotowy lakier Incralac), pokrycie mikrowoskiem Cosmoloid; uwaga: otwarcie kuli z wieży powinno odbyć się komisyjnie, przy udziale przedstawicieli WUOZ.

Osoba prowadząca prace konserwatorskie przy zabytku: mgr Marta Kaźmierczak, zam. ul. św. Marcina 43/2, 71-544 Szczecin

Osoba kierująca robotami budowlanymi: mgr inż. Grzegorz Prażanowski, zam. ul. Grzybowa 9A, 69-100 Słubice

Inspektor nadzoru inwestorskiego: mgr inż. Waldemar Drozd, zam. ul. Słoneczna 5, 66-460 Witnica

Termin ważności pozwolenia: 31 grudzień 2020 r.

Uwaga! Warunkami ważności decyzji jest spełnienie obowiązków polegających na:

1. zgodnie z § 13, 14 ust. 2 p. 1 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 14 października 2015 roku w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz. U. z 2015 r., poz. 1789) zawiadomieniu wojewódzkiego konserwatora zabytków o terminie rozpoczęcia i zakończenia wskazanych w pozwoleniu prac;
2. zgodnie z § 13, 14 ust. 2 p. 3 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 14 października 2015 roku w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz. U. z 2015 r., poz. 1789) niezwłocznym zawiadomieniu wojewódzkiego konserwatora zabytków o zagrożeniach lub nowych okolicznościach ujawnionych w trakcie prowadzenia wskazanych w pozwoleniu prac;
3. zgodnie z § 13 ust. 2 p. 4 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 14 października 2015 roku w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz. U. z 2015 r., poz. 1789) prowadzeniu dokumentacji przebiegu prac, w sposób umożliwiający jednoznaczną identyfikację i dokładną lokalizację przestrzenną wszystkich dokonanych czynności i przekazania jej wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków;

Uzasadnienie

Planowana inwestycja dotyczy kościoła parafialnego pw. św. Andrzeja Boboli w miejscowości Ulim, gmina Deszczno, wpisanego do rejestru zabytków pod numerem L-403/A decyzją Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 30.06.2010 r.

ZA ZGODNOŚĆ
Z ORYGINAŁEM

Wpisany do rejestru zabytek chroniony jest na podstawie art. 7 pkt 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tj.: Dz. U. z 2014 r., poz. 1446 ze zm.). Zgodnie z treścią art. 36 ust. 1 p. 1 w/w ustawy roboty budowlane, prace konserwatorskie i restauratorskie przy zabytku wpisanym do rejestru wymagają pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Wnioskiem z dnia 05.09.2016 r. (wpłynęło w dniu 06.09.2016 r.) Proboszcz Parafii Rzymskokatolickiej pw. św. Andrzeja Boboli w Ulimiu, gmina Deszczno, wystąpił do Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o wydanie pozwolenia na prowadzenie robót budowlanych, prac konserwatorskich i restauratorskich przy kościele parafialnym pw. św. Andrzeja Boboli w Ulimiu, gmina Deszczno. Jak wynika z akt sprawy wnioskodawca jest jedyną stroną w przedmiotowym postępowaniu.

Kościół w Ulimiu został wybudowany w 1876 roku w stylu neogotyckim. Jest to świątynia salowa, wzniesiona z cegły ceramicznej, założony na planie prostokątnym z wyodrębnionym prezbiterium flankowanym aneksami oraz wieżą po stronie przeciwnej, ujętą aneksami mieszczącymi klatki schodowe. Bryła kościoła składa się z kilku elementów o zróżnicowanej wysokości. Korpus nawowy nakryty jest dwuspadowym dachem, prezbiterium dachem wielospadowym. Wieża zwieńczona jest wysokim ostrołupowym hełmem. Elewacje boczne korpusu i prezbiterium akcentują wysokie, ostrołukowo zamknięte okna, w nawie dzielone laskowaniem spiętym rozetą. Prezbiterium doświetlono zarazem niewielkimi oknami w formie trójkąta sferycznego. Aneksy i wieża zawierają niewielkie ostrołukowe okna. Podział osiowy podłużnych elewacji nawy podkreślono lizenami, prezbiterium uskokowymi przyporami, natomiast narożniki korpusu nawowego zwieńczono sterczynami ze smukłymi hełmami. Szczyty zaakcentowano ostrołukowymi smukłymi blendami, a także biforialnym oknem. Na wystrój elewacji składają się profilowane gzymsy oraz fryzy arkadkowe i plecionkowe. W przyziemiu wieży umieszczono portal wysunięty przed lico i zamknięty trójkątnym szczytem z krzyżem w zwieńczeniu.

Wnętrze kościoła utrzymane jest w stylistyce neogotyku. Nawa nakryta jest elementami ciesielskimi, częściowo otwartej więźby dachowej. Od strony wejścia głównego znajduje się drewniana empora muzyczna, do której dostęp istnieje poprzez klatki schodowe umieszczone w aneksach. Prezbiterium nakryte jest sklepieniem ceramicznym. We wnętrzu zachowało się oryginalne wyposażenie i wystrój, w tym ławki, stolarka drzwiowa, częściowo wypełnienie witrażowe otworów okiennych, chrzcielnica, konfesjonał, prospekt organowy, ceramiczna posadzka, a także dwa neobarokowe świeczniki.

Stan techniczny kościoła jest dostateczny. Istotną zmianą wystroju architektonicznego kościoła jest zamurowanie dolnych okien pierwotnie umieszczonych w elewacjach bocznych poniżej dużych ostrołucznych otworów. Likwidacja okien wiązała się z likwidacją empor bocznych. Zmiana ta została wprowadzona po przejęciu kościoła przez wspólnotę rzymskokatolicką i wynikało to z przystosowania wnętrza na potrzeby liturgii. Do głównych problemów technicznych należy zawilgocenie fundamentów i ścian przyziemia przez brak skutecznego odprowadzenia wód opadowych, uszczelnienie terenu wokół kościoła w wyniku założenia nawierzchni z asfaltobetonu i betonowej opaski wzdłuż ścian obwodowych. Taki stan rzeczy powoduje podwyższenie poziomu terenu wokół świątyni co sprzyja przenikaniu wody w partię fundamentów. Wykonana ekspertyza wykazała, że izolacja pozioma budynku jest sprawna, a źródłem zawilgocenia jest głównie woda spływająca z dachu (Ekspertyza konstrukcyjno-budowlana: P. Puchalski, M. Puchalski, Gorzów Wlkp., 2015). Ponadto uszkodzenie stolarok okiennych i okien witrażowych, powoduje zaciekanie wody po ścianach na zewnątrz i wewnątrz kościoła. Woda pochodzi z opadów atmosferycznych oraz ze skroplin powstających na szybach podczas użytkowania kościoła. Historyczna stolarka okienna zachowana jest fragmentarycznie. W wieży występują oryginalne okna, ze szkleniem w romby w ołowiu lub w wyższych kondygnacjach w szprosach drewnianych. Podobne okna występowały w aneksach oraz w szczycie.

Istotnym problemem jest także zły stan pokryć dachowych, obróbek blacharskich oraz systemu rynien i rur spustowych odprowadzających wodę z połaci dachu. Ponadto brak instalacji odgromowej. Na dachach aneksów występuje wtórna blacharka, na zakrystiach wymieniona na współczesną dachówkę ceramiczną, karpiówkę. Ze złym stanem technicznym pokryć dachowych związane są uszkodzenia części elementów drewnianej konstrukcji więźby nad korpusem oraz obróbek blacharskich i pokryć hełmu wieży i lokalne zarysowania muru oraz uszkodzenia cegieł elewacji w rejonie gzymsu arkadkowego, parapetów okien i blend, lica cegieł w górnej partii wieży oraz w partii cokołu. Od strony południowo-zachodniej w elewacji wieży występują miejsca, gdzie zachowała się jedynie spoina, natomiast destrukcji uległa struktura cegły. Elewacja w zawilgoconych i zacienionych miejscach jest porośnięta przez glony i porosty. Flora szkodliwa dla podłoża koncentruje się od strony północno-wschodniej, poniżej cofniętego szczytu, tworząc zacieki, a także poniżej gzymsów wieży. W miejscach, gdzie woda przedostaje się do muru w wyniku nieszczelności dachu widoczne są białe wykwity z soli rozpuszczalnych w wodzie.

Stan zachowania spoin jest zadowalający. Wszystkie spoiny są powierzchniowo zabrudzone, a w kilku miejscach występują powierzchnie, z których spoina została wypłukana przez spływającą po ścianie wodę opadową. Dotyczy to m. in. ściany północno-wschodniej, poniżej szczytu. Stan zachowania kamienia występującego w górnej partii wieży oraz w narożnikach małych wieżyczek jest dobry. Kamień pokrywają ciemne powierzchniowe nawarstwienia, natomiast od strony południowo-wschodniej na głównej wieży występuje pojedynczy ubytek formy, powstały podczas montażu opierzenia blacharskiego. Stan stolarki jest zróżnicowany. Główne drzwi do kościoła zostały oczyszczone z warstw malarskich za pomocą szczotki, prawdopodobnie drucianej, wskutek czego powstały w drewnie głębokie bruzdy. Obecnie drewno nie jest zabezpieczone przed niszczącym wpływem warunków atmosferycznych. Pozostałe skrzydła drzwiowe są pokryte łuszczącą się farbą olejną. W wieży zachowany jest mechanizm zegarowy, obecnie nieczynny. Blaszane tarcze zegarowe, usytuowane od pld-zach i pñ-wsch są silnie skorodowane i całkowicie nieczytelne.

Po dokonaniu niezbędnej analizy wniosku oraz dokumentacji projektowej i programu prac konserwatorskich i restauratorskich, należy stwierdzić że planowane prace przyczynią się do utrwalenia oryginalnej substancji zabytku, zatrzymania destrukcji oraz przywróceniu historycznych rozwiązań budowlano-wykończeniowych.

Wobec powyższego na podstawie art. 92 ust. 6, art. 6 ust. 1 pkt 1, lit. c, art. 7 pkt 1, art. 36 ust 1 pkt 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz art. 104 Kodeksu postępowania administracyjnego, orzeczono jak w sentencji.

Jednocześnie informuję, że:

- Zgodnie z art. 36 ust. 8 ustawy z dn. 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j.: Dz. U. z 2014 r., poz. 1446 z późn. zm.) uzyskanie pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków na podjęcie robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków nie zwalnia z obowiązku uzyskania pozwolenia na budowę albo zgłoszenia, w przypadkach określonych przepisami Prawa budowlanego.
- Stosownie do art. 47 ustawy z dn. 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2014 r., poz. 1446 z późn. zm.) wojewódzki konserwator zabytków może wznowić postępowanie w sprawie wydanego pozwolenia, a następnie zmienić je lub cofnąć, w drodze decyzji, jeżeli w trakcie wykonywania działań określonych w niniejszym pozwoleniu wystąpiły nowe fakty i okoliczności, mogące doprowadzić do uszkodzenia lub zniszczenia zabytku.

P o u c z e n i e

Od niniejszej decyzji służy stronom odwołanie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Warszawie za pośrednictwem Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia.

ż up. Lubuskiego Wojewódzkiego
Konserwatora Zabytków

mgr Kamila Doragańska
Zastępca Lubuskiego Wojewódzkiego
Konserwatora Zabytków

ZA ZGODNOŚCIĄ
Z ORYGINAŁEM

Otrzymuje:

1. Adresat wraz z dokumentacją

Do wiadomości:

1. Kuria Diecezjalna w Zielonej Górze, ul. Powstańców Wlkp. 1, 65-075 Zielona Góra

2. aa. (2472) D – 36.1.1+

Opracował: mgr Błażej Skaziński

DOKONANO ZAPŁATY SKARBOWEJ
1) w wysokości 82 80 w dniu 2.08.16
NA RACH. BANK. UM W ZIELONEJ GÓRZE
NR 83102054020000000202485258
2) w wysokości _____ w dniu _____
NA RACH. BANK. UM W GORZOWIE WLKP.
NR 441020540200000030203256575

ZA ZGODNOŚĆ
Z ORYGINAŁEM

**Program prac konserwatorskich i restauratorskich
przy elewacji**

Kościół p. w. św. Andrzeja Boboli w Ulimiu

nr rej. nr L-403/A z 30.06.2010

Zleceniodawca:

Parafia rzymsko-katolicka

p.w. św. Andrzeja Boboli

Ulim, gm. Deszczno (niem. Eulam)

Autor dokumentacji:

Marta Kaźmierczak

konserwator dzieł sztuki

ul. św. Marcina 43 m 2, 71-544 Szczecin

M. Kaźmierczak

Szczecin, lipiec 2016

KARTA IDENTYFIKACYJNA ZABYTEKU

1.1. DANE OBIEKTU

RODZAJ kościół

DATOWANIE wybudowany 1876 (data na chorągiewce)

LOKALIZACJA / MIEJSCE PRZECHOWYWANIA Ulim (niem. Eulem), gm.
Deszczno, woj. lubuskie

WŁAŚCICIEL / UŻYTKOWNIK parafia rzymsko-katolicka p.w. św. Andrzeja Boboli

WYMIARY wymiary rzutu kościoła: długość 32m, szerokość 14 m, wysokość kalenicy dachu 16m, wysokość wieży 36m.

TECHNIKA budynek murowany w technice tradycyjnej, z cegły pełnej, o żółtawym zabarwieniu, na zaprawie wapiennej, kryty dachówką betonową, hełmy wież kryte blachą

1. ZAGADNIENIA HISTORYCZNE

Obiekt został wybudowany w roku 1876 w miejscu starszego kościoła dla parafii ewangelickiej. Do roku 1945 był użytkowany przez protestantów, a następnie został przejęty przez parafię katolicką. Pierwotnie posiadał jeszcze jeden rząd okien w nawach, umiejscowiony poniżej zachowanych otworów okiennych. Pierwotny układ widoczny jest na historycznych pocztówkach. Widoczny jest na nich także komin, wyniesiony ponad dach nawy, obecnie obniżony i nie użytkowany.

Kirche

Gruss aus Eulam

Gasthof zu den vier Länden
Albert Schwarz

Sal

2. OPIS, ANALIZA FORMY, FUNKCJI I TREŚCI

Kościół znajduje się w środku wsi o układzie owalnicowym. Usytuowany jest on wzdłuż osi północny-wschód/południowy-zachód zgodnie z przebiegiem głównej drogi przechodzącej przez wieś.

Budynek murowany z cegły, na rzucie prostokąta o wymiarach 32,19x13,96m z dodaną, przy krótszych bokach apsydą ujętą prostokątnymi kruchtami oraz wieżą na rzucie kwadratu. Nakryty dachem dwu spadowym krytym dachówką. Wieża zakończona ostrosłupowym hełmem krytym blachą.

Elewacje boczne pięcioosiowe z otworami okiennymi zamkniętymi ostrołukowo. Wieża i prezbiterium artykułowana również oknami ostrołuczными. Wejścia do kościoła znajdują się w wieży (portal główny) oraz przez aneksy (kruchty) przy absydzie.

3. TECHNIKA I TECHNOLOGIA

3.1. ZESTAWIENIE MATERIAŁÓW PIERWOTNYCH I WTÓRNYCH

Materiały pierwotne:

- cegła pełna, wypalana, maszynowa, o wymiarach 25x12x6 cm, w kolorze kremowo-żółtym oraz kształtki ceramiczne z tego samego materiału
- zaprawa murarska wapienno – piaskowa
- kamienne gzymsy okapnikowe w zwieńczeniu wieży.

Materiały wtórne:

- zaprawa spoinująca cegły, cementowo-wapienna
- dachówka cementowa pokrywająca nawę
- dachówka ceramiczna na aneksach i absydzie (zakrystia)
- blacha pokrywająca aneksy
- betonowe pokrycie cokółu.

Technika i technologia

Kościół murowany w technice tradycyjnej, z cegły w wątku krzyżowym. Spoina kładzona na równo w licem cegły, bez kształtowania. Częściowo zachowane, w górnych częściach okien nawy, oryginalne szklenie w romby, szybki oprawione w ołów, natomiast w niektórych oknach w wieży oryginalna drewniana stolarka okienna, również z podziałem w romby. Zachowana pierwotna stolarka drzwiowa z dekoracyjnymi okuciami.

4. STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZNISZCZEŃ

Ogólny stan zachowania kościoła jest dostateczny, jego bryła oraz wystrój nie są zdeintegrowane. Istotną zmianą wystroju architektonicznego kościoła jest zamurowanie dolnych okien pierwotnie umieszczonych w elewacjach bocznych poniżej dużych ostrołucznych otworów. Likwidacja okien wiązała się prawdopodobnie z likwidacją empor bocznych. Zmiana ta została wprowadzona w momencie przejęcia kościoła przez parafię katolicką i wynikało to z przystosowania wnętrza na potrzeby liturgii tego wyznania. Należy przyjąć, że zmiana ta wpisuje się w historię obiektu i nie istnieją podstawy do przywrócenia empor jak i otworów okiennych.

Głównymi problemami konserwatorskimi kościoła są:

- Zawilgocenie fundamentów i ścian przyziemia spowodowane przez brak sprawnego odprowadzenia wód opadowych, uszczelnienie terenu wokół kościoła poprzez wykonanie nawierzchni z asfaltobetonu oraz betonowej opaski wokół całego kościoła. Działania te powodują podwyższenie poziomu terenu wokół kościoła co sprzyja wsiąkaniu wody w fundamenty. Wykonana ekspertyza wykazała, że izolacja pozioma budynku jest sprawna, a źródłem zawilgocenia jest głównie woda spływająca z dachu (Ekspertyza konstrukcyjno – budowlana, P. Puchalski, M. Puchalski, Gorzów, 2015 – suplement, str. 15).
- Uszkodzenia stolarek okiennych i okien witrażowych, powoduje to zaciekanie wody po ścianach na zewnątrz i wewnątrz kościoła. Woda ta pochodzi z opadów atmosferycznych oraz ze kropli powstających na szybach podczas użytkowania kościoła.

Historyczna stolarka okienna zachowana jest fragmentarycznie. W wieży występują oryginalne okna, ze szkleniem w romby w ołowiu lub w wyższych kondygnacjach w szprosach drewnianych. Podobne okna występowały w aneksach oraz w szczycie od strony północno – wschodniej.

- Zły stan pokryć dachowych, obróbek blacharskich i systemu rynien oraz rur spustowych odprowadzających wodę z dachu. Sytuacja ta powoduje zaciekanie wody do wnętrza kościoła. Ponadto brak instalacji odgromowej. Na dachach aneksów wtórna blacharka, na zakrystiach wymieniona na współczesną dachówkę ceramiczną, karpiówkę.

- Uszkodzenia wybranych elementów drewnianej konstrukcji więźby nad korpusem nawowym oraz obróbek blacharskich i pokryć hełmu wieży.

- Lokalne pęknięcia murów, m. in. w rejonie wieży oraz poniżej otworów okiennych w ścianach nawy.

- Uszkodzenia cegieł elewacji t/j w rejonie gzymsu arkadkowego wieńczącego mury, parapetów okien i blend, lica cegieł w górnej partii wieży oraz w partii cokołu. Zniszczenia te powodowane są przez zaciekającą wodę pochodzącą z opadów, a także miejscowo występującą cegłą o gorszych parametrach fizycznych. Częściowo kształtki zostały uszkodzone mechanicznie.

Od strony południowo-zachodniej w elewacji wieży występują miejsca, gdzie zachowała się jedynie spoina, natomiast destrukcji uległa struktura cegły.

Elewacja w szczególnie zawilgoconych i zacienionych miejscach jest porośnięta przez glony i porosty. Flora, szkodliwa dla zabytkowego podłoża koncentruje się od strony północno-wschodniej, poniżej cofniętego szczytu, tworząc szpecące elewację zacieki, a także poniżej gzymsów kordonowych na wieży. W miejscach, gdzie sposób niepożądany woda przedostaje się do muru w wyniku nieszczelności dachu (w części ściany nawy, od strony południowo – wschodniej) widoczne są białe wykwyty z soli rozpuszczalnych w wodzie.

Stan zachowania spoin jest zadowalający. Wszystkie spoiny są powierzchniowo zabrudzone, a w kilku obszarach elewacji występują powierzchnie, z których spoina została wypłukana przez spływającą po ścianie wodę opadową. Dotyczy to m. in. ściany północno-wschodniej, poniżej szczytu.

Stan zachowania kamienia występującego w górnej partii wieży oraz w narożnikach małych wieżyczek jest dobry. Kamień pokrywany ciemne powierzchniowe nawarstwienia, od strony południowo – wschodniej na głównej wieży występuje pojedynczy ubytek formy, powstały podczas montażu opierzenia blacharskiego.

W kościele zachowania jest oryginalna stolarka drzwiowa, w tym ozdobne okucia z motywem kwiatowym oraz historyczne klamki wraz z przykryciem dziurki od klucza w drzwiach frontowych. Elementy metalowe są w bardzo dobrym stanie, nie ma zauważalnych ognisk korozji ani innych uszkodzeń. W nieco gorszej kondycji jest drewno. Główne drzwi do kościoła zostały oczyszczone z warstw malarskich za pomocą szczotki, prawdopodobnie drucianej, wskutek czego powstały w drewnie głębokie bruzdy. Obecnie drewno nie jest zabezpieczone przed niszczącym wpływem warunków atmosferycznych. Pozostałe skrzydła drzwiowe są pokryte łuszczącą się farbą olejną.

W głównej wieży zachowany jest mechanizm zegarowy, obecnie nieczynny. Blaszane tarcze zegarowe, usytuowane od płd-zach i płn-wsch są silnie skorodowane i całkowicie nieczytelne.

5. CEL ORAZ ZAŁOŻENIA KONSERWACJI I RESTAURACJI

Prace konserwatorskie i towarzyszące im prace remontowe powinny doprowadzić do usunięcia przyczyn powstających zniszczeń, przede wszystkim należy odciąć drogi przenikania wody w strukturę muru oraz do więźby dachowej poprzez nieszczelności opierzenia blacharskiego. Ponad to należy usunąć beton pokrywający cokół i opaskę wokół kościoła i odsunąć odprowadzenie wody poza bezpośrednie sąsiedztwo murów kościoła. W dalszej kolejności należy przywrócić wartości estetyczne poprzez wymianę wszystkich spoin, oczyszczenie elewacji oraz wykonanie renowacji stolarki drzwiowej i okiennej. W miarę możliwości pożądane jest przywrócenie zdekompletowanej stolarki okiennej z podziałem w romby (w wieży i w szczycie ponad absydą) oraz skromnych witraży w oknach nawy.

Do rozważenia po dokładnym rozpoznaniu stanu zachowania pozostaje usunięcie wtórnej blacharki z murów ogniowych, pierwotnie nieopierzonych. Jeśli stan zachowania będzie na to pozwalał pożądane jest pozostawienie tej części bez opierzenia.

6. PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

-Usunięcie zawilgocenie ścian przyziemia

Należy wykonać izolację pionową fundamentów, przy użyciu technologii opisanej w branży architektury i według wybranego systemu.

Usunąć betonową opaskę wokół kościoła a w jej miejsce wprowadzić opaskę żwirową.

Usunąć wtórny betonowy cokół wykonany wokół całego kościoła. Cokół odtworzyć z kształtki ceramicznej na wzór oryginału.

Wyeliminować zalewanie fundamentów wodą opadową z dachu kościoła. W ramach prac związanych z remontem dachu wykonać sprawnie działającą instalację odwadniania dachu. Należy tak zaprojektować system odprowadzania wód opadowych z dachu aby zminimalizować możliwość dostawania się wody w rejon fundamentów. Należy zastosować system rur spustowych, które zapewnią odprowadzenie wody poza opaskę żwirową.

- Remont dachu i więźby dachowej

Należy wykonać kompleksowy remont dachu wraz z wykonaniem obróbek blacharskich, instalacji odprowadzających wody opadowe. Bardzo istotne jest wykonanie nowej instalacji odgromowej. Hełm wieży pokryć na nowo blachą tytanowo - cynkową. Zaleca się zastosowanie blachy w kolorze ciemno-szarym – nawiązującym do zapewne zastosowanej oryginalnie blachy ołowianej. W tym samym kolorze wykonać wszystkie obróbki blacharskie.

Dach pokryć dachówką ceramiczną typu karpiówka, w kolorze czerwonym (bez połysku), ułożoną w koronkę. Nie należy stosować dachówek kantowych. Dopuszcza się stosowanie paraizolacji w postaci membrany. Podczas remontu pokrycia dachowego należy wymienić uszkodzone drewniane elementy więźby, wskazane w ekspertyzie (Ekspertyza konstrukcyjno – budowlana, P. Puchalski, M. Puchalski, Gorzów, 2015). Renowacji poddać kulę i chorągiewkę z datą wieńczące wieżę, a także zwieńczenia sterczyn. Dokładna ocena stanu zachowania metalowych zwieńczeń wieży i sterczyn będzie możliwa po ustawieniu rusztowań. Konserwator technolog prowadzący prace powinien zdecydować o zakresie przeprowadzonych prac renowacyjnych. W momencie oceny stanu zachowania, bez wykorzystania podnośnika koszowego ich kondycję kwiatonów można ocenić jako dość

dobrą, nie są widoczne ubytki, natomiast blacha pokryta jest czarną patyną. W ekspertyzie (Ekspertyza konstrukcyjno – budowlana, P. Puchalski, M. Puchalski, Gorzów, 2015 – suplement) na fot. 35-37 widoczne są nieszczelności wokół jednego z kwiatonów oraz w blacharce wieńczącej piankiel. Podczas naprawy zwieńczeń pinakli (wymiana pokrycia z blachy) należy zachować elementy dekoracyjne i stabilnie je osadzić na nowym pokryciu sterczyn.

W zależności od stanu zachowania chorągiewki z datą podjąć komisyjnie decyzję o jej ewentualnej pełnej konserwacji. Proponuje się następujące postępowanie: demontaż kuli i chorągiewki, usunięcie produktów korozji miedzi (kąpiel w 10% roztworze winianu sodu i potasu lub ostrożne oczyszczanie metodą stumieniowo-ścierną z zastosowaniem ścierniwa polimerowego), zabezpieczenie (pokrycie inhibitorem korozji: 1% roztwór alkoholowy benzotriazolu, pokrycie lakierem na bazie żywicy Paraloid B-44 (10% roztwór żywicy w toluenie lub gotowy lakier Incralac), pokrycie mikrowoskiem Cosmoloid. Otwarcie kuli z wieży powinno odbyć się komisyjnie, przy udziale przedstawicieli WUOZ.

Pęknięcia konstrukcji murowej pinakli, udokumentowane we wspomnianej dokumentacji (fot. 47-48) naprawić zgodnie z programem prac przewidzianym dla muru ceglanego.

-Renowacja i przywrócenie historycznego kształtu okien

Wykonać nowe witraże w oknach naw na podstawie zachowanych elementów oryginalnych oraz materiałów archiwalnych (szczegółowy projekt w części architektonicznej opracowania). Okna witrażowe wykonać w technologii podwójnej szyby – zapobiegnie to powstawaniu skroplin wewnątrz kościoła, poprawi izolację termiczną oraz przedłuży trwałość okien witrażowych. Do wykonania witraży należy użyć tzw „szkła antycznego”, stosując tradycyjną technikę witrażową (oprawienie szyb w ołów).

Wykonać naprawę zachowanych oryginalnych okienek w wieży i w aneksach. Uzupełnić brakującą stolarkę okienną z podziałem w romby, nowymi przeszkleniami, wykonanymi na wzór zachowanych okien, z zachowaniem historycznej techniki wykonania, t.j. w dolnych kondygnacjach wieży szyby oprawione w ołów, w górnych partiach wieży oraz w biforyjnym oknie ponad absydą wstawione w drewniane ramki na kit szklarski. Należy dokładnie rozpoznać rodzaj szkła zastosowanego w oknach i dobrać możliwie podobny rodzaj szkła do nowych okien (możliwość obecności „przydymionego” szkła).

Kościół posiada znaczną ilość okiennic zamykających otwory okienne (szczyt i wieża) Należy wykonać nowe okiennice na wzór zachowanych bądź w przypadku dobrego stanu zachowania oryginalnych okiennic podać je naprawie. Okiennice pomalować na kolor brązowy (S 7005-Y80 R lub S7010-Y30R wg wzornika NCS).

-Konserwacja i renowacja muru ceglanego

1. Usunąć stare uchwyty flag znajdujące się ponad wejściem oraz pozostałości dawnej instalacji elektrycznej z pd-wsch elewacji nawy.
2. Pęknięcia murów spiąć wg technologii i projektu konstrukcyjnego, t. j. Poprzez zeszyicie prętami gwintowanymi odpowiedniej średnicy wprowadzonymi w spoinę, osadzonymi na zaprawie systemowej. Użyć profesjonalnych systemów przeznaczonych do tego celu, np. Brutt Saver lub Helifix.. Pęknięcia konstrukcji murowej pinakli naprawić zgodnie z programem prac przewidzianym dla muru ceglanego.
3. Wymienić uszkodzone kształtki ceramiczne (w gzymsach podokapnikowych, kordonowych, we fryzach dekoracyjnych, naroża pinakli) na nowe kształtki ceramiczne, wykonane na wzór historycznych, z zachowaniem ich kształtu i barwy. Kształtki wmurować na zaprawę wapienno-trasową, np. Optosan TassMörtel TWM prod. Optolith, Tubag TWM prod. Tubag.
4. Wymienić najmocniej uszkodzone cegły w elewacjach wieży. Uzupełnić zamknięcia przypór przy absydzie. Nowe cegły, dopasowane barwą i wielkością do cegły historycznej wmurować przy użyciu zaprawy Optosan TassMörtel TWM prod. Optolith, Tubag TWM prod. Tubag.
5. Usunąć opierzenie blacharskie z murów ogniowych. Podjąć, przy udziale konserwatora technologa, decyzję o ich pozostawieniu bez opierzenia. Jeśli ich stan zachowania będzie wystarczający oczyścić je w sposób analogiczny do reszty elewacji, wymienić mocno uszkodzone mechanicznie kształtki, wykonać nowe spoiny z zaprawy wybranej dla pozostałej części elewacji, z dodatkiem hydrofobizującym np. Optosan TrassFuge z dodatkiem Optostop HydroFlex (preparat dodawany do wody zarobowej do zaprawy, 1 cz. preparatu: 2 cz. wody), lub innej zaprawy mineralnej o analogicznych właściwościach, przeznaczonej do zastosowania w renowacji zabytków z dodatkiem hydrofobizującym. Po wyschnięciu zaprawy poddać hydrofobizacji cegłę. Użyć preparatu na bazie związków

krzemoorganicznych np. Optosan HydroSilan prod. Optolith, Quick-Mix PH prod. Quick-Mix, Funcosil SNL prod. Remmers.

6. Wykonać dezynfekcję lica cegły w miejscach występowania glonów i porostów. Zastosować preparat biobójczy o działaniu obejmującym glony i porosty, pozbawiony szkodliwego działania dla substancji zabytkowej. Np. Optogrunnt Fungith prod. Optolith, BFA prod. Remmers, Algat z połączeniu z Boramon, prod. Altax. Nałożyć za pomocą pędzli w miejscach porastania przez glony i porosty.

7. Oczyszczyć lico ceglane metodą chemiczną, za pomocą 1,5% roztworu kwasu fluorowodorowego. Przed nałożeniem kwasu mur zmoczyć wodą, kwas nakładać pędzlem na lica cegieł na okres około 15 min, po czym dokładnie spłukać gorącą wodą. W przypadku trudniejszych do usunięcia zabrudzeń proces powtórzyć.

8. Usunąć wtórne spoiny metodą mechaniczną, w sposób nieuszkodzający lica cegły, np. za pomocą frezów o odpowiedniej średnicy.

9. Wykonać nowe spoiny z zaprawy wapienno-trasowej, barwionej w masie na kolor o ciepłym odcieniu zbliżonym do koloru oryginalnej zaprawy murarskiej z kościoła w Ulimiu, o frakcji kruszywa 0-2 mm, kładzonej na równo licem cegły, np. Optosan TrassFuge, Tubag TKF. Dobór kolorystyki należy wykonać po oczyszczeniu lica cegły, przedstawić do akceptacji próbę spoinowania o powierzchni około 1 m kw.

10. Hydrofobizacja parapetów okiennych i górnych powierzchni gzymsów za pomocą nałożenia np. pędzlami preparatów na bazie siloksanów np. Funcosil SNL prod. Remmers.

Renowacja elementów kamiennych

Oczyszczyć elementy kamienne za pomocą mycia gorącą wodą pod ciśnieniem. W przypadku niskiej skuteczności mycia wodą wykonać czyszczenie metodą chemiczną, dobraną przez konserwatora technologa po ustaleniu spoiwa występującego w kamieniu. Kamień uzupełnić metodą flekowania kamieniem naturalnym, tego samego rodzaju co kamień oryginalny. Fleki osadzić za pomocą prętów ze stali nierdzewnej oraz kleju na bazie żywicy epoksydowej. Mniejsze ubytki formy uzupełnić gotową zaprawą do uzupełniania kamienia naturalnego,

opracować powierzchnię kitów naśladować obróbkę kamieniarską. Użyć zapraw Optosan NSR prod. Optolith, Restauriermörtel prod. Remmers lub zaprawa na bazie cementu trasowego

P 250 prod. Quick-Mix.

Renowacja zabytkowej stolarki drzwiowej i okiennej

Wykonać naprawę zachowanych fragmentów witraży w technice tradycyjnej (szyby wprawiane w ołów), zabezpieczyć antykorozyjnie elementy stalowe okien. Wykonać renowację okien drewnianych (z zachowanym podziałem w romby) poprzez wymianę najbardziej zniszczonych elementów drewnianych, uzupełnienie brakującego kitu szklarskiego, oczyszczenie mechaniczne elementów drewnianych i metalowych z luźnych zabrudzeń i pozostałości farb. Ubytki w drewnie uzupełnić szpachlą akrylową. Pomalować farbą alkidową, matową, w kolorze ciemno-brązowym (S 7005-Y80 R lub S7010-Y30R wg wzornika NCS).

Stolarkę drzwiową oczyścić z farby (mechanicznie za pomocą cyklin lub chemicznie za pomocą preparatu Scansol), ubytki w drewnie uzupełnić szpachlą akrylową. Drewno pomalować farbą alkidową, matową, w kolorze ciemno-brązowym (S 7005-Y80 R lub S7010-Y30R wg wzornika NCS). Elementy metalowe (ozdobne zawiasy) pomalować farbą antykorozyjną na kolor czarny, matowy. Nie należy malować klamek.

Konserwacja tarcz zegarowych

Ocenić stan zachowania po ustawieniu rusztowań i wykonać fotografie dokumentujące stan zachowania. Obecnie słabo czytelny jest rysunek tarczy zegarowej: okrąg wpisany w kwadratowy kształt blachy wypełniającej blendę, z mniejszymi, okrągłymi elementami w narożnikach (wzór kwiatowy?), z dwunastoma cyframi rzymskimi o mocno wydłużonym kształcie. Zachowana jest także pojedyncza wskazówka. Jeśli stan zachowania blachy będzie na to pozwalał proponuje się następujące postępowanie:

- Udokumentować zachowany rysunek tarczy zegarowej.
- Oczyszczyć blachę z produktów korozji za pomocą okładów z kwasu sulfosalicylowego lub 10% kwasu ortofosforowego. Doczyścić mechanicznie za pomocą końcówek ściernych osadzonych na mikrowiertarce. Wskazówkę zdemontować i oczyścić z rdzy mechanicznie.

- Zabezpieczyć inhibitorem korozji (10% roztwór taniny w etanolu lub gotowy środek Cortanin F).

- Pomalować farbą antykorozyjną o wysokiej zawartości cynku - farba podkładowa.

- Pomalować farbą w kolorze białym, matowym i nanieść na nią odczytany wcześniej rysunek historycznej tarczy: cyfry w kolorze czarnym. Zaleca się użycie farby epoksydowej.

Alternatywnie możliwe jest wykonanie konserwacji historycznych tarcz, bez odtwarzania na nich warstwy malarskiej, a następnie zakrycie ich nową blachą lub innym trwałym materiałem z naniesionym rysunkiem tarczy zegarowej. Przy wyborze tej opcji historyczne tarcze, po oczyszczeniu z rdzy i pokryciu taniną, pomalować farbą antykorozyjną.

M. Karłowicz

7. Fotografie stanu zachowania – kwiecień 2016

Fot. 1 Elewacja frontowa, południowo – zachodnia.

Fot. 2 Elewacja od strony północno – wschodniej.

Fot. 3 Elewacja południowo – wschodnia. Po prawej stronie nieczynny komin w miejscu lizeny.

Fot. 4 Elewacja północno – zachodnia. Czytelne zamurowane okienka.

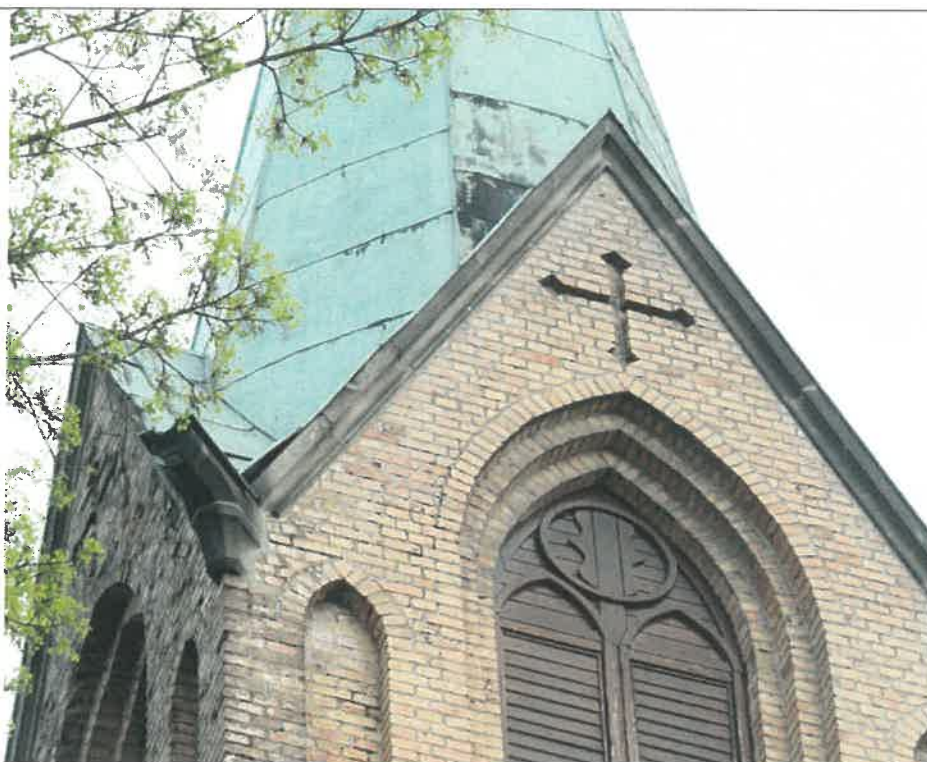

Fot. 5 Uszkodzenia lica cegieł na płd. – zach. elewacji wieży.

Fot. 6 Stan zachowania płn. – wsch.

Elewacji wieży.

Fot. 7 Stan zachowania kamiennego gzymsu i rzygacza. Ubytek formy po lewej stronie od okna.

Fot. 8 Płd. – zach. elewacja wieży. Uszkodzenia mechaniczne gzymsu poniżej zegara.

Fot. 9 Płd. – zach. elewacja wieży. Głony i porosty porastające zawilgoconą ścianę poniżej parapetów.

Fot. 10 Aneks przy wieży pokryty

Fot. 11 Elewacja płd. – wsch. Uszkodzone kształtki ceramiczne, pęknięcie muru, fragment elewacji zalewany z powodu wadliwego odprowadzania wody z dachu.

Białe wykwity solne.

Fot. 12 Elewacja płd. – wsch. Fragment elewacji zalewany z powodu wadliwego odprowadzania wody z dachu. Białe wykwity solne.

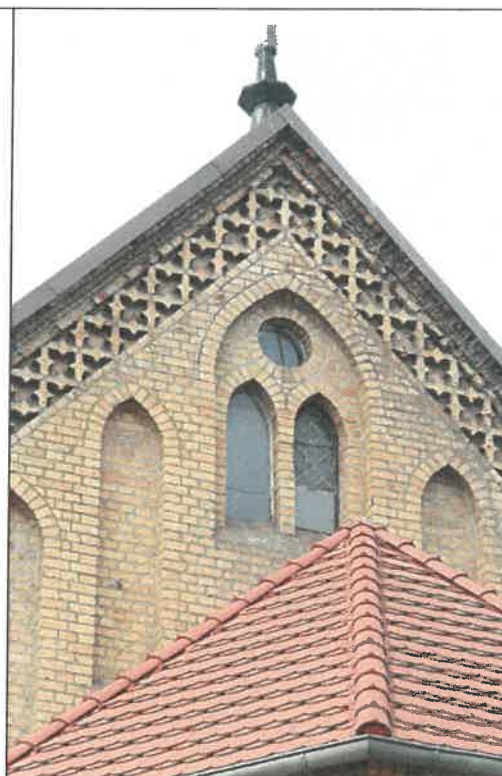
Fot. 13 Elewacja płd. – wsch., wejście do zakrystii. Pęknięcie muru, oryginalna stolarka drzwiowa, współczesna dachówka.

Fot. 14 Elewacja absydy. Uszkodzone zwieńczenie przypory.

Fot. 15 Elewacja płn. - wsch. Wypłukana spoina, nalot z glonów i porostów.

Fot. 16 Elewacja płn. - wsch. Uszkodzone mechanicznie kształtki ceramiczne w gzymsie podokapnikowym.

Fot. 17 Elewacja płd. - zach. Rozległe uszkodzenia mechaniczne w kształtkach ceramicznych fryzu dekoracyjnego, gzymsu podokapnikowego i w licach cegieł na sterczynie.

*Fot. 18 Elewacja płn. - wsch. zacieki z
głonów i porostów.*

*Fot. 19 Elewacja płn. - zach. Zazielenione
przez porastające je glony gzymsy.*

*Fot. 20 Widok od strony zachodniej. Zazielenione przez porastające je glony gzymsy.
Wtórna, pomalowana na kolor czerwony blacharka na aneksie.*

Fot. 21 Cokół budynku, elewacja nawy. Uszkodzone spoiny, spękania mocnego, sztywnego betonu pokrywającego cokół.

Fot. 22 Oryginalny cokół kościoła z kształtek ceramicznych. Silnie zdestruowana cegła.

Fot. 23 Gzymsy ponad głównym wejściem do kościoła. Uszkodzone mechanicznie kształtki.

Fot. 24 Główne wejście do kościoła. Historyczna stolarka drzwiowa.

Fot. 25 Główne wejście do kościoła. Zabytkowa klamka. Drewno oczyszczone z warstw malarskich.

Fot. 26 Okienko w górnej kondygnacji wieży - drewniana konstrukcja.

Fot. 27 Okienko w dolnej kondygnacji wieży – szyby wstawione w ołów, wzmocnione wiatrownicami.

Fot. 28 Ściana nawy. Stan zachowania lica ceglanego. Powierzchniowe zabrudzenie cegły i spoiny.

Fot. 29 Ściana nawy. Stan zachowania lica ceglanego. Powierzchniowe zabrudzenie cegły i spoiny. Ubytki spoiny.

PROJEKT BUDOWLANY
PRACE REMONTOWE KOŚCIOŁA ULIM
KONSTRUKCJA

ZESPÓŁ PROJEKTOWY	
BRANŻA	IMIĘ I NAZWISKO ORAZ NR UPRAWNIEN
PROJEKT SPORZĄDZIŁ: KONSTRUKCJA:	mgr inż. KRZYSZTOF HEIN UPR. BUD. NR ZAP/0056/PWOK/14 <i>KHein</i>

Szczecin, sierpień 2016 r.

1. OPIS TECHNICZNY.

1.1. PODSTAWA OPRACOWANIA.

- Ekspertyza budowlano-konstrukcyjna budynku kościoła P.W. ŚW. Andrzeja Boboli w Ulimiu wykonana w lipcu 2015 r.
- Inwentaryzacja budynku kościoła P.W. ŚW. Andrzeja Boboli w Ulimiu wykonana w lipcu 2015 r.
- Wizja lokalna
- Uzgodnienia branżowe.
- Obowiązujące normy i przepisy prawne

1.2. LOKALIZACJA

Planowana inwestycja w postaci **remontu istniejącego budynku kościoła** zlokalizowana jest w Ulimiu przy ul. Głównej 54 na działce nr ewid. 226 obręb 0002. Umieszczenie obiektu na przedmiotowej działce zgodnie z planem sytuacyjnym terenu wg projektu architektonicznego.

1.3. PRZEDMIOT OPRACOWANIA.

Przedmiotem opracowania jest projekt budowlany z zakresu branży konstrukcyjnej dotyczący **remontu istniejącego budynku kościoła p.w. Św. Andrzeja Boboli** w celu umożliwienia uzyskania prawomocnej decyzji pozwolenie na budowę oraz przedstawienia rozwiązań niezbędnych do realizacji inwestycji, polegającej na remoncie istniejącego budynku kościoła.

1.4. OPIS OGÓLNY OBIEKTU (KONSTRUKCJA).

Budynek użyteczności publicznej – kościół p.w. Św. Andrzeja Boboli. Wzniesiony w roku 1876 jako kościół protestancki. Budynek jednonawowy w kształcie prostokąta z przylegającym prezbiterium oraz wieżą. Ściany samonośne usztywnione pilastrami, murowane z cegły ceramicznej na zaprawie wapiennej, ściany zwieńczone górą konstrukcją dachu. Ściany wieży i prezbiterium samonośne murowane z cegły ceramicznej na zaprawie wapiennej. Dach nad nawą o konstrukcji drewnianej typu wieszarowego ze ściągami stalowymi.

1.5. INFORMACJE DOTYCZĄCE GŁÓWNYCH ZAŁOŻEŃ PROJEKTOWYCH.

INFORMACJE OGÓLE ZWIĄZANE Z LOKALIZACJĄ OBIEKTU

- 1 strefa obciążenia wiatrem (wg PN-77/B-02011/Az1),
- 2 strefa obciążenia śniegiem (wg PN-80/B-02010/Az1),
- głębokość przemarzania gruntu – $H_z=0,80$ m.

NORMY

A) Obciążenia budowli

- PN-82/B-02000 - Obciążenia budowli. Zasady ustalania wartości,
- PN-82/B-02001 - Obciążenia budowli. Obciążenie stałe,
- PN-82/B-02003 - Obciążenia budowli. Obciążenie zmienne technologiczne.

Podstawowe obciążenia technologiczne i montażowe.

- PN-80/B-02010 - Obciążenia w obliczeniach statycznych. Obciążenie śniegiem
- PN-80/B-02010/Az1 - Obciążenia w obliczeniach statycznych. Obciążenie śniegiem.
- PN-77/B-02011 - Obciążenia w obliczeniach statycznych. Obciążenie wiatrem.
- PN-77/B-02011/Az1 - Obciążenia w obliczeniach statycznych. Obciążenie wiatrem
- B) Geotechnika
 - PN-81/B-03020 - Grunty Budowlane. Posadowienie bezpośrednie budowli,
 - PN-B/06050:1999 - Geotechnika. Roboty ziemne. Wymagania ogólne.
- C) Projektowanie konstrukcji betonowych i żelbetowych
 - PN-B-03264: 2002 - Konstrukcje betonowe, żelbetowe i sprężone. Obliczenia statyczne i projektowanie
- D) Projektowanie konstrukcji stalowych
 - PN-90/B-03200 - Konstrukcje stalowe. Obliczenia statyczne i projektowanie.
- E) Projektowanie konstrukcji drewnianych
 - PN-B-03150/2000 - Konstrukcje drewniane. Obliczenia statyczne i projektowanie.
- F) Projektowanie konstrukcji murowych
 - PN-B-03002:2007 - Konstrukcje murowe niezbrojone. Projektowanie i obliczanie.

1.6. OPIS PRAC REMONTOWYCH DLA POSZCZEGÓLNYCH ELEMENTÓW KONSTRUKCJI BUDYNKU.

1.6.1. NAPRAWA PĘKNIĘĆ ŚCIAN.

Naprawę wszystkich pęknięć należy przeprowadzić podczas renowacji murów. Odspojoną od cegieł zaprawę w miejscach powstałych szczelin należy usunąć ze spoin na głębokość min. 50 mm, usunąć także ze spoin luźne fragmenty i zużyta zaprawę. Wyczyścić spoiny przy pomocy odkurzacza i zwilżyć przed układaniem nowych. Uzupełnić spoiny nową zaprawą wapienno-trasową, na zaprawę wybrać gotowy produkt z pośród proponowanych w opracowaniu dotyczącym prac konserwatorskich.

We wskazanych miejscach na rysunkach wykonać zszywanie pęknięć w murach z wykorzystaniem prętów wklejanych wg technologii np. Helifix. Do spięcia rozdzielonych fragmentów użyć prętów HeliBar o średnicy $\varnothing$ 6 mm montowanych na zaprawie HeliBond. Wszystkie elementy systemu oraz instrukcja użycia wg producenta.

Prace związane ze zszywaniem pęknięć prowadzić następująco:

1. Wyciąć szczeliny w poziomych warstwach w wymaganych odstępach i na głębokość ok. 40 mm. W przypadku cięcia w spoinach należy usunąć zaprawę na całej grubości spoiny.
2. Usunąć luźne fragmenty spoiny w pozostałych odcinkach przebiegu pęknięcia.
3. Wyczyścić szczeliny przy pomocy odkurzacza i spryskać wodą.
4. Do końca szczeliny wprowadzić zaprawę HeliBond o grubości ok. 15 mm.
5. Wepchnąć pręt HeliBar w zaprawę w celu uzyskania równej otuliny.

6. Wprowadzić następną warstwę zaprawy cementowej pozostawiając ok. 15 mm w celu późniejszego uzupełnienia spoiny zaprawą wapienno-trasową
 7. Wyrównać powierzchnię spoiny.
 8. Zwilżać spoinę co pewien czas.
9. Uzupełnić pozostałe szczeliny zaprawą wapienno-trasową wybraną z pośród proponowanych w opracowaniu dotyczącym prac konserwatorskich białego.

1.6.2. ZABEZPIECZENIE PĘKNIĘCIA POMIĘDZY ZEWNĘTRZNĄ ŚCIANĄ KOŚCIOŁA A ŚCIANĄ WIEŻY / ZEWNĘTRZNĄ ŚCIANĄ WEJŚCIA NA EMPORE.

Pęknięcie powstałe pomiędzy ścianą zewnętrzną kościoła a ścianą wieży bądź ścianą zewnętrzną wejścia na emporę powstało w wyniku różnicy sztywności tych ścian oraz braku przewiązania ich pomiędzy sobą. Zgodnie z powyższym założeniem przewiduje się że jest to rysa czynna czyli jej szerokość będzie ulegać zmianie w czasie. W związku z tym projektuje się tylko zabezpieczenie powstałej szczeliny. Szczelinę zabezpieczyć masą trwale plastyczną przeznaczoną do szczelin dylatacyjnych wg wybranego systemu. Proponuje się system np. firmy Sika. Zalegającą w szczelinie spoinę należy usunąć na potrzebną głębokość, dalej oczyścić krawędzie szczeliny z pyłu, kurzu itd. Potem należy zagruntować powierzchnie które będą miały kontakt z masą preparatem Sika Primer 3 N, dalej zamontować sznur dylatacyjny dobrany odpowiednio rozmiarem szerokości szczeliny i wypełnić szczelinę masą Sikaflex PRO-3 z odpowiednim profilowaniem jej powierzchni na zewnątrz.

1.6.3. REMONT SCHODÓW NA EMPORE.

Usunąć istniejące obicie drewniane schodów. Po demontażu istniejących stopnic i podstopnic uzupełnić ubytki w istniejących schodach ceglanych stanowiących ich konstrukcję, luźną zaprawę z pomiędzy cegieł usunąć i wypełnić nową zaprawą wapienną, wyprofilować nowe, równe powierzchnie drobnoziarnistą zaprawą naprawczą lub wylewką montażową, przy ubytkach powyżej 15 mm zastosować szpilowanie prętami stalowymi $\varnothing 6$ mm, wklejanymi na systemową zaprawę, pręty wklejać w co drugą spoinę pomiędzy cegłami. Przed wykonywaniem wylewek lub szpachlowań zastosować na istniejącą powierzchnię warstwę szepną. Po wyprofilowaniu schodów przystąpić do montażu nowej zabudowy schodów z desek drewnianych, montować elementy na klej oraz kołki, stopnice z podstopnicami łączone na pióro i wpust. Zaleca się stosować drewno twarde typu dąb, jesion, buk.

1.6.4. WYMIANA ELEMENTÓW KLATKI SCHODOWEJ W WIEŻY.

Wymiana wszystkich elementów schodów w wieży na nowe o tożsamy przekrojach. Wymiana dotyczy słupków, policzków, stopni, poszycia podestów itd. Dokładne wymiary wszystkich elementów ustalić na budowie przed ich demontażem. Wymiana belek podestów wieży na nowe o tożsamym przekroju. Dokładne długości i głębokości osadzenia belek w murze ustalić na budowie podczas demontażu poszycia i samych belek. Istniejące belki stalowe oczyścić do stopnia Sa 2 1/2. Belki zabezpieczyć antykorozyjnie powłokami malarskimi wg wybranego systemu do zabezpieczenia konstrukcji stalowych.

1.6.5. REMONT POSZYCIA PODSUFITKI.

Poszycie podsufitki (część daszkowa i ścianki pionowe) z desek drewnianych, pełne. Elementy od strony zewnętrznej (od strony poddasza) oczyścić i zaimpregnować środkami do zabezpieczenia drewna o kompleksowym działaniu np. FOBOS M-4.

1.6.6. WZMOCNIENIE BELEK PODSUFITKI.

Wzmocnienie belek podsufitki - linia belek okapowych części daszkowej. Uszkodzone i zbutwiałe części przekroju belek usunąć przez ociosanie. Elementy zaimpregnować środkami do leczenia drewna np. TX203 firmy Cecil po czym zabezpieczyć je preparatem

ognioochronnym

np. FOBOS M-4. Po zakończeniu procesu impregnacji przystąpić do wzmocnienia belek. Wzmocnienia wykonać jako jednostronne nabitki z jednoprzęsłowych belek drewnianych NB1

o przekroju 6x18 cm. Nowe elementy mocować w ich osi do belek istniejących na ciesielskie wkręty do drewna M8, rozstaw wkrętów w obszarze 1,0 m od podpory co 20 cm, natomiast w części środkowej przęsła co 30 cm.

1.6.7. WZMOCNIENIE PŁATWI PW KONSTRUKCJI DACHU.

Wzmocnienie skrajnych przęseł płatwi PL2 (pomiędzy osiami: k21÷ k26) - elementy w osi C i D. Elementy zaimpregnować środkami do leczenia drewna np. TX203 firmy Cecil po czym zabezpieczyć je preparatem ognioochronnym np. FOBOS M-4. Po zakończeniu procesu impregnacji przystąpić do wzmocnienia belek. Wzmocnienia wykonać jako podparcie dodatkową belką z profilu stalowego typu L150x150x12 przyłożoną od strony zewnętrznego narożnika istniejącej płatwi. Dodatkowa belka WZ1 opierana z jednej strony na opórce drewnianej przymocowanej do zastrzału Z1 a z drugiej opierana na murze istniejącym na warstwie zaprawy. Przy opieraniu belki na opórce należy ten element przyciąć na grubość ok. 11 mm czyli kątownik stalowy osadzać na ciasno (półka profilu stalowego o grubości 12 mm). Nowe elementy stalowe wzmacniające mocować przez otwory wykonane wcześniej w obu półkach do płatwi istniejących na ciesielskie wkręty do drewna M8, rozstaw wkrętów w obszarze 0,8 m od podpory co 20 cm, natomiast w części środkowej przęsła co 30 cm.

1.6.8. WYMIANA KROKWI KONSTRUKCJI DACHOWEJ.

Wymiana dwóch krokwi w osi k1 a także dwóch w osi k 26 na nowe o tożsamym przekroju tzn. 15x16 cm, długość każdej z krokwi ok. L=980 cm.

1.6.9. WYMIANA POSZYCIA DACHU.

Poszycie dachu (łączenie dachu). Rozebrać istniejące pokrycie dachu, zdemontować istniejące łąty dachu. Po wymianie wskazanych krokwi oczyścić i zaimpregnować pozostałe istniejące krokwie środkami do zabezpieczenia drewna o kompleksowym działaniu np. FOBOS M-4. Pokryć dach membraną dachową z dociskiem kontrłatami. Wykonać nowe łączenie dachu z elementów o przekroju 4,0 x 6,0 cm o rozstawie dobranym odpowiednio do rodzaju dachówki i kąta dachu.

UWAGI DO PROJEKTU:

Przedstawione w opracowaniu rozwiązania materiałowe mają charakter przykładowy. Istnieje możliwość zastosowania materiałów innych producentów przy spełnieniu założenia, iż parametry techniczne stosowanych materiałów będą analogiczne do materiałów zaproponowanych.

Zaleca się, aby Wykonawca robót dokonał w pierwszej kolejności szczegółowej wizji lokalnej, aby zapoznać się ze specyfiką oraz problematyką robót budowlanych.

W przypadku stwierdzenia jakichkolwiek wątpliwości co do sposobu realizacji robót, bądź w przypadku konieczności wprowadzenia zmian w zakresie lub sposobie prowadzonych robót budowlanych, należy niezwłocznie powiadomić o tym fakcie inspektora nadzoru inwestorskiego oraz projektanta.

WSZELKIE ZMIANY I ODSTĘPSTWA OD NINIEJSZEGO PROJEKTU BUDOWLANEGO NALEŻY KONSULTOWAĆ I POWIADAMIAĆ O ICH FAKCIE PROJEKTANTA.

Opracował:
mgr inż. Krzysztof Hein

K. Hein